

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра соціально-економічної географії і регіонознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
роботи

_____ 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Географія внутрішнього туризму

рівень вищої освіти: магістр

галузь знань: 10 – Природничі науки

спеціальність 106. Географія

освітня програма: Географія рекреації та туризму

спеціалізація:

вид дисципліни: за вибором

факультет геології, географії, рекреації і туризму

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету геології, географії, рекреації і туризму

« 28 » серпня 2019 року, протокол № 11

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Гусєва Н. В., к. геогр. н., доц., доц. кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства

Програму схвалено на засіданні кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства

Протокол від « 27 » серпня 2019 року № 8

Завідувач кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства

_____ Немець Л. М.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією факультету геології, географії, рекреації і туризму

Протокол від « 28 » серпня 2019 року № 1

Голова методичної комісії факультету геології, географії, рекреації і туризму

_____ Жемеров О. О.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Географія внутрішнього туризму» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки магістрів «Географія рекреації та туризму» за спеціальністю 106 «Географія».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. **Мета** викладання навчальної дисципліни – сформувати у студентів систему теоретичних знань про сучасний стан, структурно-динамічні та регіональні особливості туристсько-рекреаційного господарства України, умови та особливості його розвитку в різних регіонах.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- 1) розкрити теоретико-методичні основи географії туризму як науки;
- 2) виявити й охарактеризувати основні передумови і чинники розвитку й територіальної організації внутрішнього туризму;
- 3) охарактеризувати туристсько-рекреаційні ресурси України та визначити проблеми їх використання;
- 4) проаналізувати окремі види туристсько-рекреаційної діяльності держави;
- 5) розкрити закономірності організації та функціонування національного і регіональних туристсько-рекреаційних комплексів;
- 6) виявити структурно-динамічні особливості сучасного стану туристсько-рекреаційної галузі в Україні;
- 7) вивчити особливості територіальної організації туристсько-рекреаційного господарства, умови та особливості його розвитку в різних регіонах України;
- 8) розкрити особливості туристсько-рекреаційного районування України;
- 9) дати комплексну суспільно-географічну характеристику туристсько-рекреаційних районів та окремих адміністративно-територіальних одиниць України;
- 10) виявити проблеми та перспективи розвитку туристсько-рекреаційної галузі України.

1.3. **Кількість кредитів**, що згідно навчального плану виділено на вивчення навчальної дисципліни «Географія внутрішнього туризму», складає 5,0 кредитів.

1.4. **Загальна кількість годин**, що згідно навчального плану виділено на вивчення навчальної дисципліни «Географія внутрішнього туризму», складає 150 годин.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Дисципліна за вибором (цикл професійної підготовки)	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
2-й	1-й, 2-й
Лекції	
24 год.	4 год.
Практичні, семінарські заняття	
48 год.	14 год.
Лабораторні заняття	
–	–
Самостійна робота	
90 год.	138 год.

Індивідуальні завдання
–

1.6. Згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми студенти повинні досягти таких **результатів навчання:**

1) в результаті вивчення навчальної дисципліни студент **повинен знати:**

- теоретико-методичні основи географії туризму як науки;
- основні концепції і теорії географії туризму;
- основні передумови і чинники розвитку й територіальної організації внутрішнього туризму;
- туристсько-рекреаційні ресурси України;
- види туристсько-рекреаційної діяльності держави;
- структурно-динамічні та регіональні особливості туристсько-рекреаційної галузі в Україні;
- характерні особливості туристсько-рекреаційних регіонів України;
- проблеми та основні тенденції розвитку туристсько-рекреаційної індустрії України на сучасному етапі;

2) в результаті вивчення навчальної дисципліни студент **повинен вміти:**

- розкривати сутність основних термінів, понять та категорій курсу, застосовувати конкретні методи дослідження туристсько-рекреаційної галузі України;
- оцінювати туристсько-рекреаційні ресурси України, володіти методикою визначення потенційних туристсько-рекреаційні ресурсів території;
- проводити аналіз основних видів туристсько-рекреаційної діяльності України;
- виявляти структурно-динамічні та регіональні особливості туристсько-рекреаційної галузі в країні;
- обґрунтовувати процеси туристсько-рекреаційного районоутворення і районування в Україні;
- давати комплексну характеристику туристсько-рекреаційних районів держави;
- аналізувати туристсько-рекреаційну привабливість регіону;
- виявляти проблеми туристсько-рекреаційної діяльності в країні, обґрунтовувати можливі шляхи їх вирішення;
- окреслювати подальші перспективи розвитку туристсько-рекреаційної діяльності в Україні.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1

Теоретико-методологічні основи географії туризму

Тема 1. Географія туризму як наукова дисципліна

Методологічні основи географії туризму. Зміст науки «Географія туризму». Погляди науковців на об'єкт і предмет дослідження географії туризму.

Місце і роль дисципліни в програмі підготовки фахівців з рекреації і туризму. Завдання географії туризму.

Вивчення туризму в соціології, психології, економіці, правознавстві та інших науках. Тематика досліджень туризму зазначеними науками. Співвідношення географії туризму і туризмології, географії туризму і рекреаційної географії: спільні риси та відмінності.

Місце географії туризму в ієрархічній структурі географічних і суспільно-географічних наук за різними авторами (Е. Б. Алаєвим, С. Б. Лавровим, А. П. Голіковим, М. Д. Пістуном, Л. Т. Шевчук, А. В. Степаненком, О. І. Шаблієм, О. Г. Топчієвим, В. А. Столбовим і М. Д. Шаригіним та ін.).

Структура географії туризму.

Функції географії туризму (теоретична, конструктивна, освітня, виховна, світоглядна, прогностична).

Міждисциплінарність курсу. Зв'язки географії туризму з іншими науками – географічними і негеографічними.

Історія виникнення і розвитку географії туризму в Україні. Провідні українські вчені в області географії туризму.

Тема 2. Понятійно-термінологічний апарат географії туризму. Основні поняття, терміни та категорії науки. Туризм як головне поняття географії туризму

Методологічні основи географії туризму. Зміст понять «термін», «поняття», «категорія», «понятійно-термінологічна система», «понятійно-термінологічний апарат». Особливості формування понятійно-термінологічного апарату географії туризму. Загальнонаукові терміни і поняття, які використовуються в географії туризму. Поняття і терміни інших наук, які застосовуються в географії туризму. Понятійно-термінологічні системи «Географія» та «Географія туризму».

Поняття «туризм» і «турист»: українське і міжнародне розуміння. Суб'єкти туризму.

Сутність і співвідношення понять «вільний час», «дозвілля», «відпочинок», «розваги», «рекреація», «туризм». Сутність і співвідношення понять «туризм», «подорож», «екскурсія», «міграція».

Підходи до визначення туризму та їх географічна інтерпретація: статистичний функціональний, сутнісний (системний). Туризм як соціо-еколого-економічна система та об'єкт дослідження географічної науки.

Туризм як сучасна галузь «невидимого експорту».

Причини підвищення ролі рекреації і туризму в сучасному суспільстві.

Функції туризму: медико-біологічна, соціально-культурна, економічна, виховна, комунікативна, екологічна. Економічна функція туризму (виробнича, створення доходу, створення робочих місць, вирівнювання, зовнішньоекономічна, відновлювальна, продуктивна). Прямий і непрямий вплив розвитку туризму на економіку регіону чи країни.

Передумови і фактори розвитку й територіальної організації туризму: фізико-географічні та суспільно-географічні.

Туристсько-рекреаційні потреби населення. Зміст поняття «потреба». Класифікація потреб. Поняття про туристсько-рекреаційні потреби. Роль туристсько-рекреаційних потреб у використанні туристсько-рекреаційних ресурсів. Види туристсько-рекреаційних потреб. Психотипи туристів та їх взаємозв'язок з цілями і мотивами туристичної подорожі. Фактори

формування туристсько-рекреаційних потреб населення: соціально-економічні, демографічні, соціокультурні, медико-біологічні, природно-географічні, політичні.

Туристсько-рекреаційні послуги. Зміст поняття «послуга». Класифікація послуг. Поняття про туристсько-рекреаційні послуги. Особливості туристсько-рекреаційних послуг. Специфіка змісту поняття «туристсько-рекреаційна послуга». Склад і структура туристсько-рекреаційних послуг. Основні, додаткові і супутні туристсько-рекреаційні послуги.

Туристичний продукт. Поняття про туристичний продукт. Відмінність понять «туристична послуга» і «туристичний продукт». Сутність і співвідношення понять «туристичний продукт» і «туристичний пакет». Структура туристичного продукту. Життєвий цикл туристичного продукту. Якість туристичного продукту та його конкурентоспроможність.

Тема 3. Методологія та методика геотуристських досліджень

Зміст понять «метод», «методика», «методологія». *Методологічні підходи до комплексної оцінки туристсько-рекреаційного потенціалу території.* Накопичення, упорядкування та аналіз географічної інформації для цілей туризму. Джерела інформації географії туризму.

Методи збору географічної інформації. Опис. Запит інформації. Інвентаризація. Опитування. Щоденниковий метод.

Загальнонаукові методи, що використовуються в географії туризму: аналізу і синтезу, індукції та дедукції, класифікації і типології, порівняння (порівняльно-історичний та порівняльно-географічний), аналогії, абстрагування, узагальнення, моделювання, формалізації, експерименту, спостереження тощо.

Методи класифікації в географії туризму. Система індикаторів та класифікаційних ознак, що використовуються в географії туризму.

Методи типології в географії туризму. Критерії типологічного аналізу території для географії туризму.

Конкретнонаукові методи, що використовуються в географії туризму.

Оціночні методи. Інвентаризаційна таблиця. Туристсько-рекреаційний паспорт території. Таблиця детермінант. Бальна боніровка. Система коефіцієнтів та відносних показників. Нормативний метод.

Статистичні методи в географії туризму. Основні статистичні показники, які використовують для географічних досліджень у туристсько-рекреаційній діяльності.

Поняття про просторовий аналіз. Поняття про факторний аналіз. Кластерний аналіз.

Конструктивні соціально-економічні обчислення (балансові, техніко-економічні, нормативні та ін.).

Метод комплексної оцінки території. Математичні методи.

Соціо-економіко-математичні методи і моделі. Поняття про економетрію як науку.

Метод районування. Структурно-логічні моделі О. О. Бейдика. Рейтингові методи.

Картографічний метод та форми його використання в географії туризму. Класичні туристсько-рекреаційні карти. Туристсько-рекреаційні картоїди. Ментальні карти.

Трансформація методів географії туризму під впливом науково-технічного прогресу. Комп'ютерна техніка і географія туризму.

Основні методичні принципи географії туризму: багатоваріантність, багатокритеріальність, врахування раніше прийнятих рішень, реалістичність, довгостроковість та ін.

Географічні рівні геотуристських досліджень.

Тема 4. Сучасні концепції і теорії географії туризму

Теорія периферії в розвитку туризму. Теорія циклів еволюції туристичного простору. Теорія двох туристичних секторів. Модель сприйняття туристичного простору. Концепція системності та модель територіально-рекреаційної системи. Концепція розвитку туризму як зустрічі культур. Концепція туристичної урбанізації. Концепція сталого розвитку туризму.

Туристичні моделі та їх класи. Геопросторові моделі туризму. Моделі туристичних подорожей (переміщень). Структурні моделі туризму. Моделі «відбуття – прибуття». Моделі розвитку туризму.

Тема 5. Туристсько-рекреаційна діяльність, її структура та класифікація

Визначення понять «рекреаційна діяльність», «туристична діяльність», «туристсько-рекреаційна діяльність». Туристичний бізнес.

Рекреаційні заняття та їх види (цільові, допоміжні, супутні). Групи рекреаційних занять (група відновлення, група розвитку, група розваг). Типи рекреаційних занять. Рекреаційні цикли та їх види (добовий, тижневий, кварталний, річний, життєвий).

Класифікація туристсько-рекреаційної діяльності за різними критеріями – географічним принципом, напрямом туристсько-рекреаційного потоку, впливом на платіжний баланс країни, обсягом території, метою поїздки, джерелом фінансування, засобами розміщення, кількістю учасників, тривалістю перебування, розташуванням туристичного місця, типом природного середовища, інтенсивністю та регулярністю туристсько-рекреаційного потоку, організаційною формою, способом пересування, ступінню ризику для життя, віком туристів, ознакою рухомості та ін.

Характеристика видів туристсько-рекреаційної діяльності за метою поїздки – рекреаційного (у т.ч. курортно-лікувального і курортно-розважального), оздоровчо-лікувального (у т.ч. медичного), пізнавального (екскурсійного), професійно-ділового (у т.ч. бізнес-подорожей, конгресно-виставкового, інсентів-туризму (заохочувального), корпоративного), наукового, спортивного, шоп-туризму, пригодницького (екзотичного), релігійного або сакрального (світського та паломницького), ностальгійного (сентиментального), екотуризму, сільського, аграрного, зеленого, навчально-освітнього, промислового (індустріального), військового тощо.

Тема 6. Туристсько-рекреаційний потенціал території. Туристсько-рекреаційні ресурси, їх класифікація та оцінка

Поняття «потенціал», «потенціал території», «туристсько-рекреаційний потенціал». Реалізована та перспективна частини туристсько-рекреаційного потенціалу. Екстенсивний та інтенсивний шляхи підвищення реалізації туристсько-рекреаційного потенціалу території. Структура туристсько-рекреаційного потенціалу. Підходи до оцінки туристсько-рекреаційного потенціалу території (кількісний та якісний аспекти).

Підходи до визначення понять «рекреаційні ресурси», «туристичні ресурси», «туристсько-рекреаційні ресурси».

Умови використання туристсько-рекреаційних ресурсів: туристський інтерес та туристське враження. Властивості туристсько-рекреаційних ресурсів.

Підходи до класифікації туристсько-рекреаційних ресурсів: предметно-сутнісний (за предметною сутністю ресурсу), діяльнісний (за характером використання в рекреації і туризмі), атрактивний (за мірою та формою залучення до туристсько-рекреаційної діяльності), ціннісний (оснований на унікальності даного ресурсу), функціональний (оснований на неповторності туристсько-рекреаційних умов і ресурсів в поєднанні з комплексністю їх використання), еколого-економічний (за споживчою вартістю ресурсу), геосферний (за приналежністю до оболонки Землі – геосфер).

Сутнісний підхід до класифікації туристсько-рекреаційних ресурсів. Природні та антропогенні ресурси. Підхід П. Дефера: гідром, фітом, літом та антропоном. Класифікація О. О. Бейдика: природно-географічні, природно-антропогенні, суспільно-історичні, «суперточка-тур», гомогенні, латентні, типу «координата».

Кількісні та якісні характеристики туристсько-рекреаційних ресурсів: атрактивність, унікальність, екзотичність, психофізична комфортність, різноманіття, доступність, вивченість, ємність, стійкість, цінність, популярність, виразність, збереженість, потенційний запас, територіальна зосередженість, період можливої експлуатації та ін.

Оцінка туристсько-рекреаційних ресурсів. Етапи оцінки туристсько-рекреаційних ресурсів. Основні підходи до оцінки туристсько-рекреаційних ресурсів: економічний, функціональний, медико-біологічний, психолого-естетичний, технологічний, екологічний.

Проблеми освоєння та користування туристсько-рекреаційними ресурсами. Реєстр туристсько-рекреаційних ресурсів. Кадастр туристсько-рекреаційних ресурсів. Паспортизація туристсько-рекреаційних ресурсів. Гранично допустима щільність та гранично допустиме навантаження.

Тема 7. Природні туристсько-рекреаційні ресурси

Класифікація природних туристсько-рекреаційних ресурсів за різними критеріями та авторами.

Характеристика окремих видів природних туристсько-рекреаційних ресурсів: кліматичних, водних, орографічних та ресурсів земних надр (геологічних, спелеоресурсів), біотичних (флористичних та фауністичних), бальнеологічних, ландшафтно-пейзажних.

Природно-антропогенні туристсько-рекреаційні ресурси. Ресурси природно-заповідного фонду: біосферні та природні заповідники, національні природні парки, регіональні ландшафтні парки, заказники, пам'ятки природи, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва, дендропарки, ботанічні сади, зоологічні парки. Акваріуми та океанарії. Паркові зони міст. Мисливські угіддя. Мисливська фауна.

Кількісні та якісні характеристики природних туристсько-рекреаційних ресурсів.

Оцінка природних туристсько-рекреаційних ресурсів. Етапи оцінки природних туристсько-рекреаційних ресурсів. Основні підходи до оцінки природних туристсько-рекреаційних ресурсів.

Туристсько-рекреаційне природокористування. Позитивний і негативний вплив туристсько-рекреаційного природокористування на природні комплекси. Механічний, тепловий і біохімічний вплив туристсько-рекреаційної діяльності на природні комплекси.

Поняття раціонального туристсько-рекреаційного природокористування та його завдання. Поняття припустимого, неприпустимого та критичного туристсько-рекреаційного навантаження на природні комплекси. Деградація і дигресія туристсько-рекреаційних ресурсів. Норма туристсько-рекреаційного навантаження. Фактори, що необхідно враховувати при розрахунку туристсько-рекреаційного навантаження. Міри регулювання туристсько-рекреаційного навантаження на природні комплекси.

Визначення максимальної, оптимальної та прогнозованої туристсько-рекреаційної ємності природних комплексів. Випереджувальні заходи погіршення екологічної ситуації в туристсько-рекреаційному районі. Економічна і екологічна кризи як один з найбільш реалістичних і ефективних способів регуляції навантаження на туристсько-рекреаційні об'єкти.

Проект Green-Key.

Тема 8. Антропогенні туристсько-рекреаційні ресурси

Класифікація антропогенних (суспільно-історичних) туристсько-рекреаційних ресурсів за різними критеріями та авторами. Культурно-історичні та сучасні туристсько-рекреаційні ресурси.

Культурна спадщина як ресурс туризму, її матеріальні і нематеріальні складові. Фактори, що визначають туристський інтерес до культурно-історичних цінностей.

Характеристика окремих видів антропогенних туристсько-рекреаційних ресурсів: історичних, біосоціальних, археологічних, пам'яток містобудування й архітектури, осередків традиційної культури різних народів, їхньої духовної спадщини (тобто етнічних та етнографічних), пам'яток мистецтва (монументального, образотворчого, декоративно-прикладного та інших видів мистецтв), документальних та ін.

Культурний ландшафт території.

Подієві туристсько-рекреаційні ресурси та їх види.

Техногенні туристсько-рекреаційні ресурси.

Кількісні та якісні характеристики антропогенних туристсько-рекреаційних ресурсів.

Оцінка антропогенних туристсько-рекреаційних ресурсів. Етапи оцінки антропогенних туристсько-рекреаційних ресурсів. Основні підходи до оцінки антропогенних туристсько-рекреаційних ресурсів.

Тема 9. Індустрія туризму. Туристичні ринки. Туристсько-рекреаційна інфраструктура

Зміст і специфіка поняття «індустрія туризму». Значення індустрії туризму для населення та економіки держави. Місце індустрії туризму в господарському комплексі.

Структура індустрії дозвілля за різними авторами і підходами. Підсистеми, структури і компоненти індустрії дозвілля відносно споживчо-ресурсної орієнтації (за О. О. Любіцевою): організаційно-інституційна підсистема (правова, фінансово-економічна, кадрова структури); функціонально-господарська підсистема (структура гостинності, транспорту, туристичної та оздоровчої діяльності); територіально-господарська підсистема (туристичні ресурси, соціально-демографічні, господарські структури).

Поняття «інфраструктура», «соціальна інфраструктура», «туристсько-рекреаційна інфраструктура». Структура туристсько-рекреаційної інфраструктури за різними авторами і підходами. 1. Підприємства, які надають послуги по розміщенню (сектор розміщення): готелі, мотелі, кемпінги; пансіонати, приватні будинки і квартири; туристичні бази, будинки відпочинку, притулки; інші засоби розміщення. 2. Підприємства харчування (сектор харчування): ресторани, їдальні; кафе, бари; фабрики-кухні та інші. 3. Транспортні підприємства (сектор перевезень): автопідприємства; авіаційні підприємства; залізничні відомства; підприємства морського та річкового транспорту. 4. Туристичні фірми з виробництва та реалізації туристичного продукту (сектор реалізації послуг): туристичні бюро (туроператори); туристичні агентства; екскурсійні бюро; бюро реалізації путівок. 5. Рекламно-інформаційні туристичні установи: рекламні агентства; рекламні бюро; інформаційні агентства. 6. Виробничі туристичні підприємства: фабрики з виробництва сувенірів; підприємства з виробництва туристичного спорядження; підприємства з виробництва комплектуючих для готелів та туристичних офісів (меблі, спальні предмети та ін.). 7. Підприємства торгівлі: магазини з реалізації туристичного спорядження; магазини з реалізації сувенірів; пункти прокату. 8. Підприємства дозвілля (сектор дозвілля і розваг): кіноконцертні зали; клуби за інтересами; зали ігрових автоматів та ін. 9. Заклади самодіяльного туризму: туристичні клуби; альпіністські, водні, спелеологічні клуби; кінні, велосипедні та інші клуби. 10. Навчальні та науково-проектні туристичні заклади: ВУЗи і середні спеціальні навчальні туристичні заклади; інститути підвищення кваліфікації та перепідготовки; навчальні курсові комбінати; науково-дослідницькі та проектні інститути. 11. Органи управління туризмом: комітети, департаменти, управління рекреації і туризму; громадські туристичні організації та об'єднання.

Визначення поняття «туристичний ринок» (або «ринок туристичних послуг»). Чинники формування та види туристичного ринку. Особливості туристичного попиту та туристичної пропозиції. Структура та типологія національних туристичних ринків.

РОЗДІЛ II

Туристсько-рекреаційні ресурси та види туризму України.

Сучасний стан туристсько-рекреаційної галузі в Україні

Тема 10. Туристсько-рекреаційні ресурси України

Туристсько-рекреаційний потенціал України, його структура та оцінка.

Природні туристсько-рекреаційні ресурси України: структура, географія, оцінка. Кліматичні туристсько-рекреаційні ресурси України. Бальнеологічні туристсько-рекреаційні ресурси України (мінеральні води, грязі, озокерит). Водні туристсько-рекреаційні ресурси України. Рельєф України як туристсько-рекреаційний ресурс. Ресурси земних надр України (геологічні, спелеоресурси) як туристсько-рекреаційні ресурси. Біотичні (флористичні та

фауністичні) туристсько-рекреаційні ресурси України. Ландшафтно-пейзажні туристсько-рекреаційні ресурси України.

Природно-антропогенні туристсько-рекреаційні ресурси України: біосферні та природні заповідники, національні природні парки, регіональні ландшафтні парки, заказники, пам'ятки природи, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва, дендропарки, ботанічні сади, зоологічні парки, акваріуми та океанарії, паркові зони міст, мисливські угіддя та мисливська фауна.

Антропогенні туристсько-рекреаційні ресурси України: структура, географія, оцінка. Культурна спадщина України. Пам'ятки архітектури і містобудування України. Історичні пам'ятки та історичні міста України. Садиби, фортифікаційні споруди, замкові та монастирські комплекси України як туристсько-рекреаційні ресурси. Археологічні пам'ятки України. Місця, пов'язані з життям і діяльністю видатних людей (біосоціальні туристсько-рекреаційні ресурси). Пам'ятки мистецтва України: монументального, образотворчого, декоративно-прикладного та інших видів.

Осередки традиційної культури різних народів, їхньої духовної спадщини в Україні (етнічні та етнографічні туристсько-рекреаційні ресурси). Туристський інтерес до етнографічних особливостей населення. Пам'ятки етнографії, що відображають етнічні та культурно-побутові процеси народів, що проживають на території України. Етнічна культура. Традиційні промисли та ремесла.

Подієві туристсько-рекреаційні ресурси України.

Техногенні туристсько-рекреаційні ресурси України.

Музеї, театри та музичні заклади України як туристсько-рекреаційні ресурси.

Туристсько-рекреаційні ресурси в сучасних національних конкурсах-проектах: «Сім історико-архітектурних чудес України», «Сім природних чудес України», «Сім чудес України: історичні міста та містечка», «Сім чудес Києва» та ін. Об'єкти України, занесені до Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Попередній список об'єктів України, що пропонуються до включення до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Тема 11. Географія спеціальних видів туризму України

Географія рекреаційних видів туризму. Географічна характеристика купально-пляжного туризму. Інфраструктура купально-пляжного туризму. Географія центрів купально-пляжного туризму в Україні.

Географічна характеристика лікувально-оздоровчого туризму. Види лікувально-оздоровчого туризму. Типологія курортів. Географія основних курортів та центрів лікувально-оздоровчого туризму в Україні.

Географічна характеристика розважального туризму. Різновиди розважального туризму. Географія центрів розважального туризму України.

Географія активних видів туризму. Географічна характеристика гірськолижного туризму. Історія, види та інфраструктура гірськолижного туризму. Географія центрів та регіонів розвитку гірськолижного туризму в Україні.

Географічна характеристика дайв-туризму. Види дайвінгу. Інфраструктура дайвінгу. Географія центрів та регіонів розвитку дайв-туризму в Україні.

Географічна характеристика екстремального та пригодницького туризму. Водні, наземні, гірські, повітряні та екзотичні види екстремального туризму. Види пригодницького туризму. Географія центрів та регіонів розвитку екстремальних і пригодницьких видів туризму в Україні.

Географія індустрального (промислового) туризму України. Різновиди індустрального туризму. Географія центрів та регіонів розвитку індустрального туризму.

Географія культурно-пізнавального та подієвого туризму. Географічна характеристика культурно-пізнавального (екскурсійного) туризму. Види культурно-пізнавального туризму. Географія найбільш атрактивних маршрутів та регіонів розвитку культурно-пізнавального туризму в Україні.

Географічна характеристика подієвого туризму. Класифікація подієвого туризму. Географія турів, центрів та регіонів подієвого туризму в Україні.

Географія релігійного туризму та паломництва. Підходи до визначення релігійного туризму. Паломництво та релігійний туризм культурно-пізнавального характеру. Види, функції та особливості паломництва. Релігійні та культові центри. Релігійні організації. Географія центрів та регіонів паломництва і релігійного туризму в Україні.

Географія ділового туризму. Видова структура ділового туризму. Класичні ділові поїздки та МІСЕ-поїздки. Географічна характеристика конгресно-виставкового туризму. Характеристика інсентів-туризму. Організатори МІСЕ-заходів. Географія центрів ділового туризму в Україні.

Географія міського, сільського та екологічного туризму. Географічна характеристика міського туризму. Міста України як туристсько-рекреаційні центри, їх функції та типи. Туристсько-рекреаційний потенціал міст.

Основні підходи до визначення сільського туризму. Моделі організації сільського туризму. Географія центрів та регіонів сільського туризму в Україні.

Підходи до визначення та ознаки екологічного туризму. Види екологічного туризму. Об'єкти та інфраструктура екологічного туризму. Географія центрів та регіонів розвитку екологічного туризму в Україні.

Тема 12. Сучасний стан туристсько-рекреаційної галузі в Україні

Історія розвитку туризму в Україні.

Характеристика туристсько-рекреаційної діяльності України як виду економічної діяльності. Структура і функції туристсько-рекреаційної діяльності України. Аналіз туристсько-рекреаційної діяльності в сучасній Україні. Тіньова туристсько-рекреаційна діяльність.

Поняття про національний туристсько-рекреаційний комплекс України. Галузево-компонентна структура туристсько-рекреаційного комплексу України. Санаторно-курортне господарство України. Відпочинково-туристичне господарство України. Готельне господарство України. Сфера обслуговування рекреації і туризму в Україні.

Фактори, що сприяють розвитку рекреації і туризму в Україні. Фактори, що стримують розвиток рекреації і туризму в Україні. Зміна геополітичного положення як фактор розвитку рекреації і туризму в країні. Соціально-економічна криза й особливості розвитку рекреації і туризму в Україні.

Проблеми і перспективи розвитку туристсько-рекреаційної галузі в Україні. Інновації в туризмі.

Тема 13. Географія туристсько-рекреаційних потоків, доходів та витрат України

Туристсько-рекреаційний потік та його географічна характеристика. Основні географічні закономірності функціонування туристсько-рекреаційних потоків. Регіони і центри, що генерують, та регіони і центри, що приймають туристсько-рекреаційний потік. Класифікація туристсько-рекреаційних потоків за різними ознаками.

Географічна оцінка туристсько-рекреаційного потоку України. Показники, що визначають обсяги туристсько-рекреаційного потоку: кількість вибуттів та кількість прибуттів, тривалість перебування. Показники, що визначають інтенсивність туристсько-рекреаційного потоку: інтенсивність прибуттів та вибуттів туристів. Нерівномірність туристсько-рекреаційних потоків в Україні. Показники, що визначають нерівномірність туристсько-рекреаційного потоку.

Географічна оцінка туристських доходів та витрат. Регіони «активного» та «пасивного» туризму в Україні. Туристичне сальдо. Регіони України з позитивним та негативним туристичним сальдо.

РОЗДІЛ III

Територіальна організація туристсько-рекреаційної галузі в Україні. Туристсько-рекреаційні райони України

Тема 14. Територіальна організація туристсько-рекреаційної галузі в Україні

Поняття про територіальну організацію туристсько-рекреаційної галузі України. Форми територіальної організації туристсько-рекреаційної галузі: точкова, вузлова, ареальна, лінійна. Туристсько-рекреаційні пункти, центри та вузли України. Туристсько-рекреаційні маршрути України. Туристичні кластери України.

Зміст поняття «територіальні туристсько-рекреаційні системи». Підходи до виокремлення, формування і розвитку територіальних туристсько-рекреаційних систем в Україні.

Структура територіальної туристсько-рекреаційної системи. Поняття про елементи територіальних туристсько-рекреаційних систем. Туристсько-рекреаційні центри. Туристсько-рекреаційні організації та об'єднання. Туристсько-рекреаційні клуби.

Особливості територіальної організації туристсько-рекреаційних систем України. Регіональні відмінності туристсько-рекреаційних систем України. Характеристика туристсько-рекреаційних систем регіонів України.

Проблеми формування єдиної територіальної туристсько-рекреаційної системи України.

Тема 15. Туристсько-рекреаційне районоутворення і районування

Туристсько-рекреаційне районоутворення. Суть процесу районоутворення. Причини районоутворення. Співвідношення первісних передумов освоєння території і закріплення за нею нової господарської спеціалізації. Туристсько-рекреаційне районоутворення – частковий випадок загального процесу районоутворення. Фундаментальні причини районоутворення як просторового процесу. Можливості практичного впливу на процес районоутворення.

Роль природної основи у формуванні туристсько-рекреаційних районів. Унікальність району в природному відношенні – важлива складова його туристсько-рекреаційного потенціалу. Соціальні компоненти у формуванні туристсько-рекреаційних районів. Вплив геополітичного фактору на формування і розвиток туристсько-рекреаційних районів.

Позитивний вплив туристсько-рекреаційного районоутворення на розвиток території. Перетворення природних недоліків території на її переваги. Формування спеціалізації району на «пустому» місці і на «мінус»-місці (з ресурсами, категорично не придатними для даної спеціалізації). Приклад Лас-Вегаса.

Наслідки неконтрольованого розвитку туристсько-рекреаційного району.

Практичне і теоретичне значення дослідження процесів туристсько-рекреаційного районоутворення.

Туристсько-рекреаційне районування. Районування як наукова процедура. Мета туристсько-рекреаційного районування. Принципи туристсько-рекреаційного районування. Туристсько-рекреаційний район (регіон, зона) і таксономічні одиниці туристсько-рекреаційного районування. Методи туристсько-рекреаційного районування. Визначення границь туристсько-рекреаційного району як наукова проблема. Визначення спеціалізації району як наукова проблема. Поняття туристсько-рекреаційного району як галузевого району. Об'єктивний процес зміни сітки туристсько-рекреаційних районів.

Землі рекреаційного призначення та їх функціональне рекреаційне зонування. Функціональне зонування туристсько-рекреаційного району.

Тема 16. Туристсько-рекреаційне районування України

Схеми туристсько-рекреаційного районування України (автори – В. І. Родічкін, І. В. Зорін, М. П. Крачило, І. І. Пірожник, І. В. Смаль, О. О. Бейдик та ін.). Неоднозначність підходів при туристсько-рекреаційному районуванні. Характеристика туристсько-рекреаційних районів України (за О. О. Бейдиком): Причорноморського, Карпатсько-Подільського, Полісько-Столичного, Придніпровсько-Донецького, Харківського.

Тема 17. Туристичне і рекреаційне краєзнавство України

Сутність та теоретико-методологічні засади національного краєзнавства, взаємозв'язок з іншими дисциплінами. Місце туристичного і рекреаційного краєзнавства в системі

національного краєзнавства. Об'єкт та предмет туристичного і рекреаційного краєзнавства. Основні завдання туристичного і рекреаційного краєзнавства на сучасному етапі розвитку. Функції та методи дослідження туристичного і рекреаційного краєзнавства. Джерела туристичного і рекреаційного краєзнавства.

Туристсько-рекреаційна привабливість регіонів України. Туристичний імідж території Туристичний брендинг.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усь- го	у тому числі					усь- го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
РОЗДІЛ 1												
Теоретико-методологічні основи географії туризму												
Тема 1. Географія туризму як наукова дисципліна	4		2			2	2					2
Тема 2. Понятійно-термінологічний апарат географії туризму. Основні поняття, терміни та категорії науки. Туризм як головне поняття географії туризму	12	2	2			8	6					6
Тема 3. Методологія та методика геотуристських досліджень	6		2			4	2					2
Тема 4. Сучасні концепції і теорії географії туризму	6					6	6					6
Тема 5. Туристсько-рекреаційна діяльність, її структура та класифікація	4	2				2	2					2
Тема 6. Туристсько-рекреаційний потенціал території. Туристсько-рекреаційні ресурси, їх класифікація та оцінка	6	2				4	2					2
Тема 7. Природні туристсько-рекреаційні ресурси	2					2	2					2
Тема 8. Антропогенні туристсько-рекреаційні ресурси	2					2	2					2
Тема 9. Індустрія туризму. Туристичні ринки. Туристсько-	6		2			4	4					4

рекреаційна інфраструктура												
Підготовка до контрольної роботи 1	10	2				8	12		2			10
Разом за розділом 1	58	8	8			42	40		2			38
РОЗДІЛ 2												
Туристсько-рекреаційні ресурси та види туризму України. Сучасний стан туристсько-рекреаційної галузі в Україні												
Тема 10. Туристсько-рекреаційні ресурси України	18		12			6	20		4			16
Тема 11. Географія спеціальних видів туризму України	12		6			6	20		4			16
Тема 12. Сучасний стан туристсько-рекреаційної галузі в Україні	10	2	4			4	8	2	2			4
Тема 13. Географія туристсько-рекреаційних потоків, доходів та витрат України	4					4	6					6
Разом за розділом 2	44	2	22			20	54	2	10			42
РОЗДІЛ 3												
Територіальна організація туристсько-рекреаційної галузі в Україні. Туристсько-рекреаційні райони України												
Тема 14. Територіальна організація туристсько-рекреаційної галузі в Україні	6		4			2	6	2				4
Тема 15. Туристсько-рекреаційне районоутворення і районування	4	2				2	8					8
Тема 16. Туристсько-рекреаційне районування України	20		10			10	22		2			20
Тема 17. Туристичне і рекреаційне краєзнавство України	8		4			4	10					10
Разом за розділом 3	38	2	18			18	46	2	2			42
Підготовка до екзаменаційної роботи	10					10	10					10
Разом за курс	150	12	48			90	150	4	14			132

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Географія туризму як наукова дисципліна	2
2	Понятійно-термінологічний апарат географії туризму. Основні поняття,	2

	терміни та категорії науки. Туризм як головне поняття географії туризму	
3	Сучасні концепції і теорії географії туризму. Методологія та методика геотуристських досліджень	2
4	Індустрія туризму. Туристичні ринки. Туристсько-рекреаційна інфраструктура	2
5	Туристсько-рекреаційний потенціал України. Природні і природно-антропогенні туристсько-рекреаційні ресурси України	6
6	Антропогенні туристсько-рекреаційні ресурси України	6
7	Географія спеціальних видів туризму України	6
8	Сучасний стан туристсько-рекреаційної галузі в Україні. Географія туристських потоків, доходів та витрат України	4
9	Територіальна організація туристсько-рекреаційної галузі в Україні	4
10	Характеристика Причорноморського туристсько-рекреаційного району	2
11	Характеристика Карпатсько-Подільського туристсько-рекреаційного району	2
12	Характеристика Полісько-Столичного туристсько-рекреаційного району	2
13	Характеристика Придніпровсько-Донецького туристсько-рекреаційного району	2
14	Характеристика Харківського туристсько-рекреаційного району	2
15	Туристичне і рекреаційне краєзнавство України. Характеристика туристсько-рекреаційної діяльності регіону України (на вибір студента)	4
	Разом за курс	48

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
РОЗДІЛ 1		
Теоретико-методологічні основи географії туризму		
1	<i>Опанувати тему: «Місце і роль дисципліни в програмі підготовки фахівців з рекреації і туризму. Завдання географії туризму». Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	1
2	<i>Опанувати тему: «Вивчення туризму в соціології, психології, економіці, правознавстві та інших науках. Тематика досліджень туризму зазначеними науками». Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	0,5
3	<i>Опанувати тему: «Міждисциплінарність курсу. Зв'язки географії туризму з іншими науками – географічними і негеографічними». Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття. Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	0,5
4	<i>Опанувати тему: «Зміст понять «термін», «поняття», «категорія», «понятійно-термінологічна система», «понятійно-термінологічний апарат». Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	1
5	<i>Опанувати тему: «Особливості формування понятійно-термінологічного апарату географії туризму. Загальнонаукові терміни і поняття, які використовуються в географії туризму. Поняття і терміни інших наук, які застосовуються в географії туризму. Понятійно-термінологічні системи «Географія» та «Географія туризму». Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	2

6	<i>Опанувати тему: «Зміст поняття «потреба». Класифікація потреб. Місце туристсько-рекреаційних потреб у структурі потреб людини». Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття. Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	1
7	<i>Опанувати тему: «Зміст поняття «послуга». Класифікація послуг. Місце туристсько-рекреаційних послуг у структурі послуг». Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	2
8	<i>Опанувати тему: «Якість туристичного продукту та його конкурентоспроможність». Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	2
9	<i>Опанувати тему: «Методи геотуристських досліджень». Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття. Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	2
10	<i>Опанувати тему: «Основні методичні принципи географії туризму». Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	1
11	<i>Опанувати тему: «Географічні рівні геотуристських досліджень». Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	1
12	<i>Опанувати тему: «Теорії і концепції географії туризму». Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття. Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	5
13	<i>Опанувати тему: «Туристичні моделі та їх класи». Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	1
14	<i>Опанувати тему: «Стисла характеристика видів туристсько-рекреаційної діяльності за метою поїздки – рекреаційного (у т.ч. курортно-лікувального і курортно-розважального), оздоровчо-лікувального (у т.ч. медичного), пізнавального (екскурсійного), професійно-ділового (у т.ч. бізнес-подорожей, конгресно-виставкового, інсентів-туризму (заохочувального), корпоративного), наукового, спортивного, шоп-туризму, пригодницького (екзотичного), релігійного або сакрального (світського та паломницького), ностальгійного (сентиментального), екотуризму, сільського, аграрного, зеленого, навчально-освітнього, промислового (індустріального), військового тощо»</i>	2
15	<i>Опанувати тему: «Проблеми освоєння та користування туристсько-рекреаційними ресурсами. Реєстр туристсько-рекреаційних ресурсів. Кадастр туристсько-рекреаційних ресурсів. Паспортизація туристсько-рекреаційних ресурсів»</i>	2
16	<i>Опанувати тему: «Туристсько-рекреаційне природокористування. Позитивний і негативний вплив туристсько-рекреаційного природокористування на природні комплекси. Механічний, тепловий і біохімічний вплив туристсько-рекреаційної діяльності на природні комплекси»</i>	1
17	<i>Опанувати тему: «Поняття раціонального туристсько-рекреаційного природокористування та його завдання. Поняття припустимого, неприпустимого та критичного туристсько-рекреаційного навантаження на природні комплекси. Деградація і дигресія туристсько-рекреаційних ресурсів. Норма туристсько-рекреаційного навантаження. Фактори, що необхідно враховувати при розрахунку туристсько-рекреаційного навантаження. Міри регулювання туристсько-рекреаційного навантаження на природні комплекси»</i>	1

18	<i>Опанувати тему: «Визначення максимальної, оптимальної та прогнозованої туристсько-рекреаційної ємності природних комплексів. Випереджувальні заходи погіршення екологічної ситуації в туристсько-рекреаційному районі. Економічна й екологічна кризи як один з найбільш реалістичних та ефективних способів регуляції навантаження на туристсько-рекреаційні об'єкти»</i>	1
19	<i>Опанувати тему: «Проект Green-Key»</i>	1
20	<i>Опанувати тему: «Культурна спадщина як ресурс туризму, її матеріальні і нематеріальні складові. Фактори, що визначають туристський інтерес до культурно-історичних цінностей»</i>	1
21	<i>Опанувати тему: «Культурний ландшафт території»</i>	1
22	<i>Опанувати тему: «Індустрія туризму. Туристичні ринки. Туристсько-рекреаційна інфраструктура». Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття. Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	4
23	<i>Підготуватися до контрольної роботи 1</i>	8
	Разом за розділом 1	42
РОЗДІЛ 2		
Туристсько-рекреаційні ресурси та види туризму України. Сучасний стан туристсько-рекреаційної галузі в Україні		
24	<i>Опанувати тему: «Туристсько-рекреаційний потенціал України. Природні туристсько-рекреаційні ресурси України». Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття. Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	2
25	<i>Опанувати тему: «Природно-антропогенні туристсько-рекреаційні ресурси України». Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття. Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	2
26	<i>Опанувати тему: «Антропогенні туристсько-рекреаційні ресурси України». Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття. Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	2
27	<i>Опанувати тему: «Географія рекреаційних видів туризму України». Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття. Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	1
28	<i>Опанувати тему: «Географія активних видів туризму України». Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття. Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	1
29	<i>Опанувати тему: «Географія культурно-пізнавального та подієвого туризму України». Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття. Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	1
30	<i>Опанувати тему: «Географія ділового туризму України». Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття. Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	1
31	<i>Опанувати тему: «Географія міського, сільського та екологічного туризму України». Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття. Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	1

32	<i>Опанувати тему: «Географія релігійного туризму та паломництва України». Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття. Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	1
33	<i>Опанувати тему: «Історія розвитку туризму в Україні». Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття. Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	2
34	<i>Опанувати тему: «Проблеми і перспективи розвитку туристсько-рекреаційної галузі в Україні. Інновації в туризмі». Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	2
35	<i>Опанувати тему: «Туристсько-рекреаційний потік та його географічна характеристика. Основні географічні закономірності функціонування туристсько-рекреаційних потоків. Регіони і центри, що генерують, та регіони і центри, що приймають туристсько-рекреаційний потік. Класифікація туристсько-рекреаційних потоків за різними ознаками». Підготуватися до усного опитування на практичному занятті. Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття</i>	4
Разом за розділом 2		20
РОЗДІЛ 3		
Територіальна організація туристсько-рекреаційної галузі в Україні. Туристсько-рекреаційні райони України		
36	<i>Опанувати тему: «Територіальна організація туристсько-рекреаційної галузі в Україні». Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття. Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	2
37	<i>Опанувати тему: «Туристсько-рекреаційне районування і районування». Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття. Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	2
38	<i>Опанувати тему: «Туристсько-рекреаційне районування України. Характеристика Причорноморського, Карпатсько-Подільського, Полісько-Столичного, Придніпровсько-Донецького, Харківського туристсько-рекреаційних районів України». Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття. Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	10
39	<i>Опанувати тему: «Туристичне і рекреаційне краєзнавство України. Характеристика туристсько-рекреаційної діяльності регіону України (на вибір студента)». Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття. Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	4
Разом за розділом 3		18
40	<i>Підготуватися до екзаменаційної роботи</i>	10
Разом за курс		90

6. Індивідуальні завдання

7. Методи контролю

1. Тестування на початку практичних занять.

2. Перевірка виконання практичних робіт (письмові відповіді на питання, складання картосхем, графіків, діаграм, таблиць, схем, математичний аналіз статистичних даних тощо).
3. Усне опитування на практичних заняттях.
4. Написання контрольної роботи.
5. Наприкінці курсу – екзамен.

8. Схема нарахування балів 2-й семестр

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання																	Ра- зом	Ек- за- мен	Су- ма	
Розділ 1										Розділ 2				Розділ 3						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	КР	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17			
ПР 1	ПР 2	ПР 3						ПР 4		ПР 5-10	ПР 11-13	ПР 14-15		ПР 16-17		ПР 18-22	ПР 23-24			
2	3	2						2,5	10	10	5	4,5		4		12,5	4,5	60	40	100

T1, T2 ... T17 – теми розділів

ПР – практична робота

КР – контрольна робота, передбачена навчальним планом

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90-100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

9. Рекомендована література

Основна література:

1. Аріон О. В. Географія туризму : навч.-метод. посібник / О. В. Аріон, С. І. Уліганець. – К. : Альтерпрес, 2013. – 266 с.
2. Атлас «Знайомтесь. Україна» / Н. О. Крижова, Л. М. Веклич. – К. : ДНВП «Картографія», 2009. – 144 с.
3. Бейдик О. О. Рекреаційні ресурси України : навч. посібник / О. О. Бейдик. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : Альтерпрес, 2011. – 462 с.
4. Географічні аспекти розвитку туризму (на прикладі України та Польщі) : монографія / [В. Г. Явкін та ін.]. – Чернівці : Чернівецький національний університет, 2010. – 344 с.
5. Закон України «Про туризм» від 15. 09. 1995 р. № 324/95-ВР : станом на 11. 02. 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/324/95-vr>
6. Кляп М. П. Сучасні різновиди туризму : навч. посібник / М. П. Кляп, Ф. Ф. Шандор. – К. : Знання, 2011. – 334 с.
7. Кузик С. П. Географія туризму : навч. посібник / С. П. Кузик. – К. : Знання, 2011. – 271 с.

8. Курортні ресурси України / За ред. М. В. Лободи. – К. : ЗАТ «Укрпрофоздоровниця», «Тамед», 1999. – 314 с.
9. Любіцева О. О. Паломництво та релігійний туризм : навч. посібник / О. О. Любіцева. – К. : Альтерпрес, 2011. – 416 с.
10. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) : навч. посібник / О. О. Любіцева. – 3-тє вид., переробл. та доповн. – К. : Альтерпрес, 2006. – 436 с.
11. Любіцева О. О. Туристичні ресурси України : навч. посібник / О. О. Любіцева, В. Є. Панкова, Є. В. Стафійчук. – К. : Альтерпрес, 2007. – 369 с.
12. Масляк П. О. Рекреаційна географія : навч. посібник / П. О. Масляк. – К. : Знання, 2008. – 343 с.
13. Основи розвитку курортно-рекреаційного потенціалу на Україні. – К. : Будівельник, 1999. – 235 с.
14. Панкова Є. В. Туристичне краєзнавство : навч. посібник / Є. В. Панкова; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – К. : Альтерпрес, 2003. – 351 с.
15. Петранівський В. Л. Туристичне краєзнавство : навч. посібник / В. Л. Петранівський, М. Й. Рутинський; за ред. проф. Ф. Д. Заставного. – К. : Знання, 2006. – 575 с.
16. Рутинський М. Й. Географія туризму України : навч.-метод. посібник / М. Й. Рутинський. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 160 с.
17. Смаль І. В. Основи географії рекреації і туризму : навч. посібник / І. В. Смаль. – Ніжин : Вид-во НДПУ ім. М. Гоголя, 2004. – 264 с.
18. Стафійчук В. І. Рекреалогія : навч. посібник / В. І. Стафійчук. – К. : Альтерпрес, 2006. – 264 с.
19. Холловой Дж. К. Туристический бизнес / Дж. К. Холловой, Н. Тейлор; переклад з англ. – К. : Знання, 2007. – 798 с.

Допоміжна література

1. Александрова А. Ю. География туризма : учебник / [А. Ю. Александрова и др.]. – М. : КНОРУС, 2008. – 592 с.
2. Бабарицька В. К. Менеджмент туризму. Туроперейтинг. Понятійно-термінологічні основи. Сервісне забезпечення турпродукту : навч. посібник / В. К. Бабарицька, О. Ю. Малиновська. – К. : Альтерпрес, 2004. – 286 с.
3. Бабкин А. В. Специальные виды туризма / А. В. Бабкин. – Ростов-на-Дону : Феникс, 2008. – 252 с.
4. Бейдик О. О. Українсько-російський словник термінів і понять з географії туризму і рекреаційної географії / О. О. Бейдик. – К. : РВУ «Київський університет», 1997. – 300 с.
5. Биржаков М. Б. Введение в туризм : учебник / М. Б. Биржаков – 9-е изд., перераб. и доп. – СПб : Герда, – 2007. – 576 с.
6. Биржаков М. Б. Индустрия туризма: Перевозки : учеб. пособие / М. Б. Биржаков, В. И. Никифоров. – СПб. : Издательский дом Герда, 2007. – 528 с.
7. Бовсуновська Г. Я. Географія туризму : навч. посібник / Г. Я. Бовсуновська. – Донецьк : ДІТБ, 2002. – 411 с.
8. Власова И. Б. Основы туристской деятельности / И. Б. Власова, И. В. Зорин, Е. Н. Ильина. – М. : Российский международный институт туризма, 1992. – 145 с.
9. География туризма / [А. А. Санинская, А. С. Кусков, О. Н. Козырева и др.]. – М. : Альфа-М, Инфра-М, 2008. – 432 с.
10. Герасименко В. Г. Основы туристского бизнеса : учеб. пособие / В. Г. Герасименко. – Одесса : Черноморье, 1997. – 160 с.
11. Гуляев В. Г. Организация туристской деятельности : учеб. пособие / В. Г. Гуляев. – М. : Нолидж, 1996. – 264 с.
12. Ільїна О. В. Туризм. Рекреаційна географія : поняття і терміни / О. В. Ільїна. – Луцьк : Терен, 2004. – 104 с.

13. Квартальнов В. А. Туризм / В. А. Квартальнов.– 2-е изд., перераб. – М. : Финансы и статистика, 2006. – 336 с.
14. Квартальнов В. А. Теория и практика туризма / В. А. Квартальнов. – М. : Финансы и статистика, 2003. – 672 с.
15. Конспект лекцій навчальної дисципліни «Географія туризму» для студ. спеціальності 6.140103 «Туризм» / Укл. : М. М. Покоłodна, І. Л. Полчанінова. – Харків : ХНАМГ, 2012. – 135 с.
16. Крачило Н. П. География туризма / Н. П. Крачило. – К. : Вища шк., 1987.
17. Крачило М. П. Краєзнавство і туризм : навч. посібник для вузів / М. П. Крачило; ред.: О. Ф. Трегуб. – К. : Вища школа, 1994. – 191 с.
18. Кусков А. С. География туризма : учеб. пособие / А. С. Кусков, Е. И. Арсеньева. – М. : Флинта, 2006. – 30 с.
19. Кусков А. С. Туристское ресурсоведение / А. С. Кусков. – М. : Академия, 2008. – 208 с.
20. Любіцева О. О. Туризмознавство: вступ до фаху : підручник / О. О. Любіцева, В. К. Бабарицька; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2008. – 335 с.
21. Макаренко С. Н. География туризма : учеб. пособие / С. Н. Макаренко, А. Э. Саак. – Таганрог : Изд-во ТРТУ, 2004. – 114 с.
22. Мальська М. П. Туристичний бізнес: теорія та практика : навч. посібник / М. П. Мальська, В. В. Худо. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 424 с.
23. Мацола В. І. Рекреаційно-туристичний комплекс України / В. І. Мацола. – Л. : Світ, 2001. – 176 с.
24. Проблеми географії та менеджменту туризму : монографія / [В. Г. Явкін, В. П. Руденко, О. Д. Король та ін.]. – Чернівці : Рута, 2006. – 2006 с.
25. Романов А. А. География туризма / А. А. Романов, Р. Г. Саакянц. – 2-е изд. – М. : Советский спорт, 2003. – 464 с.
26. Самойленко А. А. География туризма : учеб. пособие / А. А. Самойленко. – Ростов-на-Дону : Фенікс, 2006.– 368 с.
27. Сенін В. С. Введение в туризм : учеб. пособие / В. С. Сенін. – М. : Профиздат, 2002. – 268 с.
28. Туристичний імідж регіону: монографія / [А. М. Байназаров, О. В. Бойко, О. С. Вишневецька та ін.]. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. – 311 с.
29. Федорченко В. К. Туристський словник-довідник : навч. посібник / В. К. Федорченко, І. М. Мініч. – К. : Дніпро, 2000. – 160 с.
30. Филиппова И. Г. География туризма / И. Г. Филиппова, В. Л. Погодина, Е. А. Лукьянов. – СПб. : Изд. Дом «Бизнес-пресса», 2007. – 264 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Все о туризме [Електронний ресурс] // Туристическая библиотека. – Режим доступу : <http://tourlib.net/>
2. Департамент туризму та курортів Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua/Documents/MoreDetails?lang=uk-UA&id=2c48859c-3471-4508-8d0d-60df67c47e84&title=ProUpravlinniaTurizmuTaKurortiv>
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Офіційний сайт ЮНЕСКО. Список об'єктів всесвітньої спадщини [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://whc.unesco.org/pg.cfm?cid=31>
5. Туризм [Електронний ресурс] // Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua/Tags/DocumentsByTag?lang=uk-UA&id=4268f55c-fec7-4d63-b4d3-1a0311a7297b&tag=Turizm>

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Географія внутрішнього туризму» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки магістрів «Географія рекреації та туризму» за спеціальністю 106 «Географія».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. **Мета** викладання навчальної дисципліни – сформувати у студентів систему теоретичних знань про сучасний стан, структурно-динамічні та регіональні особливості туристсько-рекреаційного господарства України, умови та особливості його розвитку в різних регіонах.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- 1) розкрити теоретико-методичні основи географії туризму як науки;
- 2) виявити й охарактеризувати основні передумови і чинники розвитку й територіальної організації внутрішнього туризму;
- 3) охарактеризувати туристсько-рекреаційні ресурси України та визначити проблеми їх використання;
- 4) проаналізувати окремі види туристсько-рекреаційної діяльності держави;
- 5) розкрити закономірності організації та функціонування національного і регіональних туристсько-рекреаційних комплексів;
- 6) виявити структурно-динамічні особливості сучасного стану туристсько-рекреаційної галузі в Україні;
- 7) вивчити особливості територіальної організації туристсько-рекреаційного господарства, умови та особливості його розвитку в різних регіонах України;
- 8) розкрити особливості туристсько-рекреаційного районування України;
- 9) дати комплексну суспільно-географічну характеристику туристсько-рекреаційних районів та окремих адміністративно-територіальних одиниць України;
- 10) виявити проблеми та перспективи розвитку туристсько-рекреаційної галузі України.

1.3. **Кількість кредитів**, що згідно навчального плану виділено на вивчення навчальної дисципліни «Географія внутрішнього туризму», складає 5,0 кредитів.

1.4. **Загальна кількість годин**, що згідно навчального плану виділено на вивчення навчальної дисципліни «Географія внутрішнього туризму», складає 150 годин.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Дисципліна за вибором (цикл професійної підготовки)	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
2-й	1-й, 2-й
Лекції	
24 год.	4 год.
Практичні, семінарські заняття	
48 год.	14 год.
Лабораторні заняття	
–	–
Самостійна робота	
90 год.	138 год.

Індивідуальні завдання
–

1.6. Згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми студенти повинні досягти таких **результатів навчання:**

1) в результаті вивчення навчальної дисципліни студент **повинен знати:**

- теоретико-методичні основи географії туризму як науки;
- основні концепції і теорії географії туризму;
- основні передумови і чинники розвитку й територіальної організації внутрішнього туризму;
- туристсько-рекреаційні ресурси України;
- види туристсько-рекреаційної діяльності держави;
- структурно-динамічні та регіональні особливості туристсько-рекреаційної галузі в Україні;
- характерні особливості туристсько-рекреаційних регіонів України;
- проблеми та основні тенденції розвитку туристсько-рекреаційної індустрії України на сучасному етапі;

2) в результаті вивчення навчальної дисципліни студент **повинен вміти:**

- розкривати сутність основних термінів, понять та категорій курсу, застосовувати конкретні методи дослідження туристсько-рекреаційної галузі України;
- оцінювати туристсько-рекреаційні ресурси України, володіти методикою визначення потенційних туристсько-рекреаційні ресурсів території;
- проводити аналіз основних видів туристсько-рекреаційної діяльності України;
- виявляти структурно-динамічні та регіональні особливості туристсько-рекреаційної галузі в країні;
- обґрунтовувати процеси туристсько-рекреаційного районоутворення і районування в Україні;
- давати комплексну характеристику туристсько-рекреаційних районів держави;
- аналізувати туристсько-рекреаційну привабливість регіону;
- виявляти проблеми туристсько-рекреаційної діяльності в країні, обґрунтовувати можливі шляхи їх вирішення;
- окреслювати подальші перспективи розвитку туристсько-рекреаційної діяльності в Україні.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1

Теоретико-методологічні основи географії туризму

Тема 1. Географія туризму як наукова дисципліна

Методологічні основи географії туризму. Зміст науки «Географія туризму». Погляди науковців на об'єкт і предмет дослідження географії туризму.

Місце і роль дисципліни в програмі підготовки фахівців з рекреації і туризму. Завдання географії туризму.

Вивчення туризму в соціології, психології, економіці, правознавстві та інших науках. Тематика досліджень туризму зазначеними науками. Співвідношення географії туризму і туризмології, географії туризму і рекреаційної географії: спільні риси та відмінності.

Місце географії туризму в ієрархічній структурі географічних і суспільно-географічних наук за різними авторами (Е. Б. Алаєвим, С. Б. Лавровим, А. П. Голіковим, М. Д. Пістуном, Л. Т. Шевчук, А. В. Степаненком, О. І. Шаблієм, О. Г. Топчієвим, В. А. Столбовим і М. Д. Шаригіним та ін.).

Структура географії туризму.

Функції географії туризму (теоретична, конструктивна, освітня, виховна, світоглядна, прогностична).

Міждисциплінарність курсу. Зв'язки географії туризму з іншими науками – географічними і негеографічними.

Історія виникнення і розвитку географії туризму в Україні. Провідні українські вчені в області географії туризму.

Тема 2. Понятійно-термінологічний апарат географії туризму. Основні поняття, терміни та категорії науки. Туризм як головне поняття географії туризму

Методологічні основи географії туризму. Зміст понять «термін», «поняття», «категорія», «понятійно-термінологічна система», «понятійно-термінологічний апарат». Особливості формування понятійно-термінологічного апарату географії туризму. Загальнонаукові терміни і поняття, які використовуються в географії туризму. Поняття і терміни інших наук, які застосовуються в географії туризму. Понятійно-термінологічні системи «Географія» та «Географія туризму».

Поняття «туризм» і «турист»: українське і міжнародне розуміння. Суб'єкти туризму.

Сутність і співвідношення понять «вільний час», «дозвілля», «відпочинок», «розваги», «рекреація», «туризм». Сутність і співвідношення понять «туризм», «подорож», «екскурсія», «міграція».

Підходи до визначення туризму та їх географічна інтерпретація: статистичний функціональний, сутнісний (системний). Туризм як соціо-еколого-економічна система та об'єкт дослідження географічної науки.

Туризм як сучасна галузь «невидимого експорту».

Причини підвищення ролі рекреації і туризму в сучасному суспільстві.

Функції туризму: медико-біологічна, соціально-культурна, економічна, виховна, комунікативна, екологічна. Економічна функція туризму (виробнича, створення доходу, створення робочих місць, вирівнювання, зовнішньоекономічна, відновлювальна, продуктивна). Прямий і непрямий вплив розвитку туризму на економіку регіону чи країни.

Передумови і фактори розвитку й територіальної організації туризму: фізико-географічні та суспільно-географічні.

Туристсько-рекреаційні потреби населення. Зміст поняття «потреба». Класифікація потреб. Поняття про туристсько-рекреаційні потреби. Роль туристсько-рекреаційних потреб у використанні туристсько-рекреаційних ресурсів. Види туристсько-рекреаційних потреб. Психотипи туристів та їх взаємозв'язок з цілями і мотивами туристичної подорожі. Фактори

формування туристсько-рекреаційних потреб населення: соціально-економічні, демографічні, соціокультурні, медико-біологічні, природно-географічні, політичні.

Туристсько-рекреаційні послуги. Зміст поняття «послуга». Класифікація послуг. Поняття про туристсько-рекреаційні послуги. Особливості туристсько-рекреаційних послуг. Специфіка змісту поняття «туристсько-рекреаційна послуга». Склад і структура туристсько-рекреаційних послуг. Основні, додаткові і супутні туристсько-рекреаційні послуги.

Туристичний продукт. Поняття про туристичний продукт. Відмінність понять «туристична послуга» і «туристичний продукт». Сутність і співвідношення понять «туристичний продукт» і «туристичний пакет». Структура туристичного продукту. Життєвий цикл туристичного продукту. Якість туристичного продукту та його конкурентоспроможність.

Тема 3. Методологія та методика геотуристських досліджень

Зміст понять «метод», «методика», «методологія». *Методологічні підходи до комплексної оцінки туристсько-рекреаційного потенціалу території.* Накопичення, упорядкування та аналіз географічної інформації для цілей туризму. Джерела інформації географії туризму.

Методи збору географічної інформації. Опис. Запит інформації. Інвентаризація. Опитування. Щоденниковий метод.

Загальнонаукові методи, що використовуються в географії туризму: аналізу і синтезу, індукції та дедукції, класифікації і типології, порівняння (порівняльно-історичний та порівняльно-географічний), аналогії, абстрагування, узагальнення, моделювання, формалізації, експерименту, спостереження тощо.

Методи класифікації в географії туризму. Система індикаторів та класифікаційних ознак, що використовуються в географії туризму.

Методи типології в географії туризму. Критерії типологічного аналізу території для географії туризму.

Конкретнонаукові методи, що використовуються в географії туризму.

Оціночні методи. Інвентаризаційна таблиця. Туристсько-рекреаційний паспорт території. Таблиця детермінант. Бальна боніровка. Система коефіцієнтів та відносних показників. Нормативний метод.

Статистичні методи в географії туризму. Основні статистичні показники, які використовують для географічних досліджень у туристсько-рекреаційній діяльності.

Поняття про просторовий аналіз. Поняття про факторний аналіз. Кластерний аналіз.

Конструктивні соціально-економічні обчислення (балансові, техніко-економічні, нормативні та ін.).

Метод комплексної оцінки території. Математичні методи.

Соціо-економіко-математичні методи і моделі. Поняття про економетрію як науку.

Метод районування. Структурно-логічні моделі О. О. Бейдика. Рейтингові методи.

Картографічний метод та форми його використання в географії туризму. Класичні туристсько-рекреаційні карти. Туристсько-рекреаційні картоїди. Ментальні карти.

Трансформація методів географії туризму під впливом науково-технічного прогресу. Комп'ютерна техніка і географія туризму.

Основні методичні принципи географії туризму: багатоваріантність, багатокритеріальність, врахування раніше прийнятих рішень, реалістичність, довгостроковість та ін.

Географічні рівні геотуристських досліджень.

Тема 4. Сучасні концепції і теорії географії туризму

Теорія периферії в розвитку туризму. Теорія циклів еволюції туристичного простору. Теорія двох туристичних секторів. Модель сприйняття туристичного простору. Концепція системності та модель територіально-рекреаційної системи. Концепція розвитку туризму як зустрічі культур. Концепція туристичної урбанізації. Концепція сталого розвитку туризму.

Туристичні моделі та їх класи. Геопросторові моделі туризму. Моделі туристичних подорожей (переміщень). Структурні моделі туризму. Моделі «відбуття – прибуття». Моделі розвитку туризму.

Тема 5. Туристсько-рекреаційна діяльність, її структура та класифікація

Визначення понять «рекреаційна діяльність», «туристична діяльність», «туристсько-рекреаційна діяльність». Туристичний бізнес.

Рекреаційні заняття та їх види (цільові, допоміжні, супутні). Групи рекреаційних занять (група відновлення, група розвитку, група розваг). Типи рекреаційних занять. Рекреаційні цикли та їх види (добовий, тижневий, кварталний, річний, життєвий).

Класифікація туристсько-рекреаційної діяльності за різними критеріями – географічним принципом, напрямом туристсько-рекреаційного потоку, впливом на платіжний баланс країни, обсягом території, метою поїздки, джерелом фінансування, засобами розміщення, кількістю учасників, тривалістю перебування, розташуванням туристичного місця, типом природного середовища, інтенсивністю та регулярністю туристсько-рекреаційного потоку, організаційною формою, способом пересування, ступінню ризику для життя, віком туристів, ознакою рухомості та ін.

Характеристика видів туристсько-рекреаційної діяльності за метою поїздки – рекреаційного (у т.ч. курортно-лікувального і курортно-розважального), оздоровчо-лікувального (у т.ч. медичного), пізнавального (екскурсійного), професійно-ділового (у т.ч. бізнес-подорожей, конгресно-виставкового, інсентів-туризму (заохочувального), корпоративного), наукового, спортивного, шоп-туризму, пригодницького (екзотичного), релігійного або сакрального (світського та паломницького), ностальгійного (сентиментального), екотуризму, сільського, аграрного, зеленого, навчально-освітнього, промислового (індустріального), військового тощо.

Тема 6. Туристсько-рекреаційний потенціал території. Туристсько-рекреаційні ресурси, їх класифікація та оцінка

Поняття «потенціал», «потенціал території», «туристсько-рекреаційний потенціал». Реалізована та перспективна частини туристсько-рекреаційного потенціалу. Екстенсивний та інтенсивний шляхи підвищення реалізації туристсько-рекреаційного потенціалу території. Структура туристсько-рекреаційного потенціалу. Підходи до оцінки туристсько-рекреаційного потенціалу території (кількісний та якісний аспекти).

Підходи до визначення понять «рекреаційні ресурси», «туристичні ресурси», «туристсько-рекреаційні ресурси».

Умови використання туристсько-рекреаційних ресурсів: туристський інтерес та туристське враження. Властивості туристсько-рекреаційних ресурсів.

Підходи до класифікації туристсько-рекреаційних ресурсів: предметно-сутнісний (за предметною сутністю ресурсу), діяльнісний (за характером використання в рекреації і туризмі), атрактивний (за мірою та формою залучення до туристсько-рекреаційної діяльності), ціннісний (оснований на унікальності даного ресурсу), функціональний (оснований на неповторності туристсько-рекреаційних умов і ресурсів в поєднанні з комплексністю їх використання), еколого-економічний (за споживчою вартістю ресурсу), геосферний (за приналежністю до оболонки Землі – геосфер).

Сутнісний підхід до класифікації туристсько-рекреаційних ресурсів. Природні та антропогенні ресурси. Підхід П. Дефера: гідром, фітом, літом та антропоном. Класифікація О. О. Бейдика: природно-географічні, природно-антропогенні, суспільно-історичні, «суперточка-тур», гомогенні, латентні, типу «координата».

Кількісні та якісні характеристики туристсько-рекреаційних ресурсів: атрактивність, унікальність, екзотичність, психофізична комфортність, різноманіття, доступність, вивченість, ємність, стійкість, цінність, популярність, виразність, збереженість, потенційний запас, територіальна зосередженість, період можливої експлуатації та ін.

Оцінка туристсько-рекреаційних ресурсів. Етапи оцінки туристсько-рекреаційних ресурсів. Основні підходи до оцінки туристсько-рекреаційних ресурсів: економічний, функціональний, медико-біологічний, психолого-естетичний, технологічний, екологічний.

Проблеми освоєння та користування туристсько-рекреаційними ресурсами. Реєстр туристсько-рекреаційних ресурсів. Кадастр туристсько-рекреаційних ресурсів. Паспортизація туристсько-рекреаційних ресурсів. Гранично допустима щільність та гранично допустиме навантаження.

Тема 7. Природні туристсько-рекреаційні ресурси

Класифікація природних туристсько-рекреаційних ресурсів за різними критеріями та авторами.

Характеристика окремих видів природних туристсько-рекреаційних ресурсів: кліматичних, водних, орографічних та ресурсів земних надр (геологічних, спелеоресурсів), біотичних (флористичних та фауністичних), бальнеологічних, ландшафтно-пейзажних.

Природно-антропогенні туристсько-рекреаційні ресурси. Ресурси природно-заповідного фонду: біосферні та природні заповідники, національні природні парки, регіональні ландшафтні парки, заказники, пам'ятки природи, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва, дендропарки, ботанічні сади, зоологічні парки. Акваріуми та океанарії. Паркові зони міст. Мисливські угіддя. Мисливська фауна.

Кількісні та якісні характеристики природних туристсько-рекреаційних ресурсів.

Оцінка природних туристсько-рекреаційних ресурсів. Етапи оцінки природних туристсько-рекреаційних ресурсів. Основні підходи до оцінки природних туристсько-рекреаційних ресурсів.

Туристсько-рекреаційне природокористування. Позитивний і негативний вплив туристсько-рекреаційного природокористування на природні комплекси. Механічний, тепловий і біохімічний вплив туристсько-рекреаційної діяльності на природні комплекси.

Поняття раціонального туристсько-рекреаційного природокористування та його завдання. Поняття припустимого, неприпустимого та критичного туристсько-рекреаційного навантаження на природні комплекси. Деградація і дигресія туристсько-рекреаційних ресурсів. Норма туристсько-рекреаційного навантаження. Фактори, що необхідно враховувати при розрахунку туристсько-рекреаційного навантаження. Міри регулювання туристсько-рекреаційного навантаження на природні комплекси.

Визначення максимальної, оптимальної та прогнозованої туристсько-рекреаційної ємності природних комплексів. Випереджувальні заходи погіршення екологічної ситуації в туристсько-рекреаційному районі. Економічна і екологічна кризи як один з найбільш реалістичних і ефективних способів регуляції навантаження на туристсько-рекреаційні об'єкти.

Проект Green-Key.

Тема 8. Антропогенні туристсько-рекреаційні ресурси

Класифікація антропогенних (суспільно-історичних) туристсько-рекреаційних ресурсів за різними критеріями та авторами. Культурно-історичні та сучасні туристсько-рекреаційні ресурси.

Культурна спадщина як ресурс туризму, її матеріальні і нематеріальні складові. Фактори, що визначають туристський інтерес до культурно-історичних цінностей.

Характеристика окремих видів антропогенних туристсько-рекреаційних ресурсів: історичних, біосоціальних, археологічних, пам'яток містобудування й архітектури, осередків традиційної культури різних народів, їхньої духовної спадщини (тобто етнічних та етнографічних), пам'яток мистецтва (монументального, образотворчого, декоративно-прикладного та інших видів мистецтв), документальних та ін.

Культурний ландшафт території.

Подієві туристсько-рекреаційні ресурси та їх види.

Техногенні туристсько-рекреаційні ресурси.

Кількісні та якісні характеристики антропогенних туристсько-рекреаційних ресурсів.

Оцінка антропогенних туристсько-рекреаційних ресурсів. Етапи оцінки антропогенних туристсько-рекреаційних ресурсів. Основні підходи до оцінки антропогенних туристсько-рекреаційних ресурсів.

Тема 9. Індустрія туризму. Туристичні ринки. Туристсько-рекреаційна інфраструктура

Зміст і специфіка поняття «індустрія туризму». Значення індустрії туризму для населення та економіки держави. Місце індустрії туризму в господарському комплексі.

Структура індустрії дозвілля за різними авторами і підходами. Підсистеми, структури і компоненти індустрії дозвілля відносно споживчо-ресурсної орієнтації (за О. О. Любіцевою): організаційно-інституційна підсистема (правова, фінансово-економічна, кадрова структури); функціонально-господарська підсистема (структура гостинності, транспорту, туристичної та оздоровчої діяльності); територіально-господарська підсистема (туристичні ресурси, соціально-демографічні, господарські структури).

Поняття «інфраструктура», «соціальна інфраструктура», «туристсько-рекреаційна інфраструктура». Структура туристсько-рекреаційної інфраструктури за різними авторами і підходами. 1. Підприємства, які надають послуги по розміщенню (сектор розміщення): готелі, мотелі, кемпінги; пансіонати, приватні будинки і квартири; туристичні бази, будинки відпочинку, притулки; інші засоби розміщення. 2. Підприємства харчування (сектор харчування): ресторани, їдальні; кафе, бари; фабрики-кухні та інші. 3. Транспортні підприємства (сектор перевезень): автопідприємства; авіаційні підприємства; залізничні відомства; підприємства морського та річкового транспорту. 4. Туристичні фірми з виробництва та реалізації туристичного продукту (сектор реалізації послуг): туристичні бюро (туроператори); туристичні агентства; екскурсійні бюро; бюро реалізації путівок. 5. Рекламно-інформаційні туристичні установи: рекламні агентства; рекламні бюро; інформаційні агентства. 6. Виробничі туристичні підприємства: фабрики з виробництва сувенірів; підприємства з виробництва туристичного спорядження; підприємства з виробництва комплектуючих для готелів та туристичних офісів (меблі, спальні предмети та ін.). 7. Підприємства торгівлі: магазини з реалізації туристичного спорядження; магазини з реалізації сувенірів; пункти прокату. 8. Підприємства дозвілля (сектор дозвілля і розваг): кіноконцертні зали; клуби за інтересами; зали ігрових автоматів та ін. 9. Заклади самодіяльного туризму: туристичні клуби; альпіністські, водні, спелеологічні клуби; кінні, велосипедні та інші клуби. 10. Навчальні та науково-проектні туристичні заклади: ВУЗи і середні спеціальні навчальні туристичні заклади; інститути підвищення кваліфікації та перепідготовки; навчальні курсові комбінати; науково-дослідницькі та проектні інститути. 11. Органи управління туризмом: комітети, департаменти, управління рекреації і туризму; громадські туристичні організації та об'єднання.

Визначення поняття «туристичний ринок» (або «ринок туристичних послуг»). Чинники формування та види туристичного ринку. Особливості туристичного попиту та туристичної пропозиції. Структура та типологія національних туристичних ринків.

РОЗДІЛ II

Туристсько-рекреаційні ресурси та види туризму України.

Сучасний стан туристсько-рекреаційної галузі в Україні

Тема 10. Туристсько-рекреаційні ресурси України

Туристсько-рекреаційний потенціал України, його структура та оцінка.

Природні туристсько-рекреаційні ресурси України: структура, географія, оцінка. Кліматичні туристсько-рекреаційні ресурси України. Бальнеологічні туристсько-рекреаційні ресурси України (мінеральні води, грязі, озокерит). Водні туристсько-рекреаційні ресурси України. Рельєф України як туристсько-рекреаційний ресурс. Ресурси земних надр України (геологічні, спелеоресурси) як туристсько-рекреаційні ресурси. Біотичні (флористичні та

фауністичні) туристсько-рекреаційні ресурси України. Ландшафтно-пейзажні туристсько-рекреаційні ресурси України.

Природно-антропогенні туристсько-рекреаційні ресурси України: біосферні та природні заповідники, національні природні парки, регіональні ландшафтні парки, заказники, пам'ятки природи, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва, дендропарки, ботанічні сади, зоологічні парки, акваріуми та океанарії, паркові зони міст, мисливські угіддя та мисливська фауна.

Антропогенні туристсько-рекреаційні ресурси України: структура, географія, оцінка. Культурна спадщина України. Пам'ятки архітектури і містобудування України. Історичні пам'ятки та історичні міста України. Садиби, фортифікаційні споруди, замкові та монастирські комплекси України як туристсько-рекреаційні ресурси. Археологічні пам'ятки України. Місця, пов'язані з життям і діяльністю видатних людей (біосоціальні туристсько-рекреаційні ресурси). Пам'ятки мистецтва України: монументального, образотворчого, декоративно-прикладного та інших видів.

Осередки традиційної культури різних народів, їхньої духовної спадщини в Україні (етнічні та етнографічні туристсько-рекреаційні ресурси). Туристський інтерес до етнографічних особливостей населення. Пам'ятки етнографії, що відображають етнічні та культурно-побутові процеси народів, що проживають на території України. Етнічна культура. Традиційні промисли та ремесла.

Подієві туристсько-рекреаційні ресурси України.

Техногенні туристсько-рекреаційні ресурси України.

Музеї, театри та музичні заклади України як туристсько-рекреаційні ресурси.

Туристсько-рекреаційні ресурси в сучасних національних конкурсах-проектах: «Сім історико-архітектурних чудес України», «Сім природних чудес України», «Сім чудес України: історичні міста та містечка», «Сім чудес Києва» та ін. Об'єкти України, занесені до Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Попередній список об'єктів України, що пропонуються до включення до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Тема 11. Географія спеціальних видів туризму України

Географія рекреаційних видів туризму. Географічна характеристика купально-пляжного туризму. Інфраструктура купально-пляжного туризму. Географія центрів купально-пляжного туризму в Україні.

Географічна характеристика лікувально-оздоровчого туризму. Види лікувально-оздоровчого туризму. Типологія курортів. Географія основних курортів та центрів лікувально-оздоровчого туризму в Україні.

Географічна характеристика розважального туризму. Різновиди розважального туризму. Географія центрів розважального туризму України.

Географія активних видів туризму. Географічна характеристика гірськолижного туризму. Історія, види та інфраструктура гірськолижного туризму. Географія центрів та регіонів розвитку гірськолижного туризму в Україні.

Географічна характеристика дайв-туризму. Види дайвінгу. Інфраструктура дайвінгу. Географія центрів та регіонів розвитку дайв-туризму в Україні.

Географічна характеристика екстремального та пригодницького туризму. Водні, наземні, гірські, повітряні та екзотичні види екстремального туризму. Види пригодницького туризму. Географія центрів та регіонів розвитку екстремальних і пригодницьких видів туризму в Україні.

Географія індустрального (промислового) туризму України. Різновиди індустрального туризму. Географія центрів та регіонів розвитку індустрального туризму.

Географія культурно-пізнавального та подієвого туризму. Географічна характеристика культурно-пізнавального (екскурсійного) туризму. Види культурно-пізнавального туризму. Географія найбільш атрактивних маршрутів та регіонів розвитку культурно-пізнавального туризму в Україні.

Географічна характеристика подієвого туризму. Класифікація подієвого туризму. Географія турів, центрів та регіонів подієвого туризму в Україні.

Географія релігійного туризму та паломництва. Підходи до визначення релігійного туризму. Паломництво та релігійний туризм культурно-пізнавального характеру. Види, функції та особливості паломництва. Релігійні та культові центри. Релігійні організації. Географія центрів та регіонів паломництва і релігійного туризму в Україні.

Географія ділового туризму. Видова структура ділового туризму. Класичні ділові поїздки та МІСЕ-поїздки. Географічна характеристика конгресно-виставкового туризму. Характеристика інсентів-туризму. Організатори МІСЕ-заходів. Географія центрів ділового туризму в Україні.

Географія міського, сільського та екологічного туризму. Географічна характеристика міського туризму. Міста України як туристсько-рекреаційні центри, їх функції та типи. Туристсько-рекреаційний потенціал міст.

Основні підходи до визначення сільського туризму. Моделі організації сільського туризму. Географія центрів та регіонів сільського туризму в Україні.

Підходи до визначення та ознаки екологічного туризму. Види екологічного туризму. Об'єкти та інфраструктура екологічного туризму. Географія центрів та регіонів розвитку екологічного туризму в Україні.

Тема 12. Сучасний стан туристсько-рекреаційної галузі в Україні

Історія розвитку туризму в Україні.

Характеристика туристсько-рекреаційної діяльності України як виду економічної діяльності. Структура і функції туристсько-рекреаційної діяльності України. Аналіз туристсько-рекреаційної діяльності в сучасній Україні. Тіньова туристсько-рекреаційна діяльність.

Поняття про національний туристсько-рекреаційний комплекс України. Галузево-компонентна структура туристсько-рекреаційного комплексу України. Санаторно-курортне господарство України. Відпочинково-туристичне господарство України. Готельне господарство України. Сфера обслуговування рекреації і туризму в Україні.

Фактори, що сприяють розвитку рекреації і туризму в Україні. Фактори, що стримують розвиток рекреації і туризму в Україні. Зміна геополітичного положення як фактор розвитку рекреації і туризму в країні. Соціально-економічна криза й особливості розвитку рекреації і туризму в Україні.

Проблеми і перспективи розвитку туристсько-рекреаційної галузі в Україні. Інновації в туризмі.

Тема 13. Географія туристсько-рекреаційних потоків, доходів та витрат України

Туристсько-рекреаційний потік та його географічна характеристика. Основні географічні закономірності функціонування туристсько-рекреаційних потоків. Регіони і центри, що генерують, та регіони і центри, що приймають туристсько-рекреаційний потік. Класифікація туристсько-рекреаційних потоків за різними ознаками.

Географічна оцінка туристсько-рекреаційного потоку України. Показники, що визначають обсяги туристсько-рекреаційного потоку: кількість вибуттів та кількість прибуттів, тривалість перебування. Показники, що визначають інтенсивність туристсько-рекреаційного потоку: інтенсивність прибуттів та вибуттів туристів. Нерівномірність туристсько-рекреаційних потоків в Україні. Показники, що визначають нерівномірність туристсько-рекреаційного потоку.

Географічна оцінка туристських доходів та витрат. Регіони «активного» та «пасивного» туризму в Україні. Туристичне сальдо. Регіони України з позитивним та негативним туристичним сальдо.

РОЗДІЛ III

Територіальна організація туристсько-рекреаційної галузі в Україні. Туристсько-рекреаційні райони України

Тема 14. Територіальна організація туристсько-рекреаційної галузі в Україні

Поняття про територіальну організацію туристсько-рекреаційної галузі України. Форми територіальної організації туристсько-рекреаційної галузі: точкова, вузлова, ареальна, лінійна. Туристсько-рекреаційні пункти, центри та вузли України. Туристсько-рекреаційні маршрути України. Туристичні кластери України.

Зміст поняття «територіальні туристсько-рекреаційні системи». Підходи до виокремлення, формування і розвитку територіальних туристсько-рекреаційних систем в Україні.

Структура територіальної туристсько-рекреаційної системи. Поняття про елементи територіальних туристсько-рекреаційних систем. Туристсько-рекреаційні центри. Туристсько-рекреаційні організації та об'єднання. Туристсько-рекреаційні клуби.

Особливості територіальної організації туристсько-рекреаційних систем України. Регіональні відмінності туристсько-рекреаційних систем України. Характеристика туристсько-рекреаційних систем регіонів України.

Проблеми формування єдиної територіальної туристсько-рекреаційної системи України.

Тема 15. Туристсько-рекреаційне районоутворення і районування

Туристсько-рекреаційне районоутворення. Суть процесу районоутворення. Причини районоутворення. Співвідношення первісних передумов освоєння території і закріплення за нею нової господарської спеціалізації. Туристсько-рекреаційне районоутворення – частковий випадок загального процесу районоутворення. Фундаментальні причини районоутворення як просторового процесу. Можливості практичного впливу на процес районоутворення.

Роль природної основи у формуванні туристсько-рекреаційних районів. Унікальність району в природному відношенні – важлива складова його туристсько-рекреаційного потенціалу. Соціальні компоненти у формуванні туристсько-рекреаційних районів. Вплив геополітичного фактору на формування і розвиток туристсько-рекреаційних районів.

Позитивний вплив туристсько-рекреаційного районоутворення на розвиток території. Перетворення природних недоліків території на її переваги. Формування спеціалізації району на «пустому» місці і на «мінус»-місці (з ресурсами, категорично не придатними для даної спеціалізації). Приклад Лас-Вегаса.

Наслідки неконтрольованого розвитку туристсько-рекреаційного району.

Практичне і теоретичне значення дослідження процесів туристсько-рекреаційного районоутворення.

Туристсько-рекреаційне районування. Районування як наукова процедура. Мета туристсько-рекреаційного районування. Принципи туристсько-рекреаційного районування. Туристсько-рекреаційний район (регіон, зона) і таксономічні одиниці туристсько-рекреаційного районування. Методи туристсько-рекреаційного районування. Визначення границь туристсько-рекреаційного району як наукова проблема. Визначення спеціалізації району як наукова проблема. Поняття туристсько-рекреаційного району як галузевого району. Об'єктивний процес зміни сітки туристсько-рекреаційних районів.

Землі рекреаційного призначення та їх функціональне рекреаційне зонування. Функціональне зонування туристсько-рекреаційного району.

Тема 16. Туристсько-рекреаційне районування України

Схеми туристсько-рекреаційного районування України (автори – В. І. Родічкін, І. В. Зорін, М. П. Крачило, І. І. Пірожник, І. В. Смаль, О. О. Бейдик та ін.). Неоднозначність підходів при туристсько-рекреаційному районуванні. Характеристика туристсько-рекреаційних районів України (за О. О. Бейдиком): Причорноморського, Карпатсько-Подільського, Полісько-Столичного, Придніпровсько-Донецького, Харківського.

Тема 17. Туристичне і рекреаційне краєзнавство України

Сутність та теоретико-методологічні засади національного краєзнавства, взаємозв'язок з іншими дисциплінами. Місце туристичного і рекреаційного краєзнавства в системі

національного краєзнавства. Об'єкт та предмет туристичного і рекреаційного краєзнавства. Основні завдання туристичного і рекреаційного краєзнавства на сучасному етапі розвитку. Функції та методи дослідження туристичного і рекреаційного краєзнавства. Джерела туристичного і рекреаційного краєзнавства.

Туристсько-рекреаційна привабливість регіонів України. Туристичний імідж території Туристичний брендинг.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	уся-го	у тому числі					уся-го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
РОЗДІЛ 1												
Теоретико-методологічні основи географії туризму												
Тема 1. Географія туризму як наукова дисципліна	4		2			2	2					2
Тема 2. Понятійно-термінологічний апарат географії туризму. Основні поняття, терміни та категорії науки. Туризм як головне поняття географії туризму	12	2	2			8	6					6
Тема 3. Методологія та методика геотуристських досліджень	6		2			4	2					2
Тема 4. Сучасні концепції і теорії географії туризму	6					6	6					6
Тема 5. Туристсько-рекреаційна діяльність, її структура та класифікація	4	2				2	2					2
Тема 6. Туристсько-рекреаційний потенціал території. Туристсько-рекреаційні ресурси, їх класифікація та оцінка	6	2				4	2					2
Тема 7. Природні туристсько-рекреаційні ресурси	2					2	2					2
Тема 8. Антропогенні туристсько-рекреаційні ресурси	2					2	2					2
Тема 9. Індустрія туризму. Туристичні ринки. Туристсько-	6		2			4	4					4

рекреаційна інфраструктура												
Підготовка до контрольної роботи 1	10	2				8	12		2			10
Разом за розділом 1	58	8	8			42	40		2			38
РОЗДІЛ 2												
Туристсько-рекреаційні ресурси та види туризму України. Сучасний стан туристсько-рекреаційної галузі в Україні												
Тема 10. Туристсько-рекреаційні ресурси України	18		12			6	20		4			16
Тема 11. Географія спеціальних видів туризму України	12		6			6	20		4			16
Тема 12. Сучасний стан туристсько-рекреаційної галузі в Україні	10	2	4			4	8	2	2			4
Тема 13. Географія туристсько-рекреаційних потоків, доходів та витрат України	4					4	6					6
Разом за розділом 2	44	2	22			20	54	2	10			42
РОЗДІЛ 3												
Територіальна організація туристсько-рекреаційної галузі в Україні. Туристсько-рекреаційні райони України												
Тема 14. Територіальна організація туристсько-рекреаційної галузі в Україні	6		4			2	6	2				4
Тема 15. Туристсько-рекреаційне районоутворення і районування	4	2				2	8					8
Тема 16. Туристсько-рекреаційне районування України	20		10			10	22		2			20
Тема 17. Туристичне і рекреаційне краєзнавство України	8		4			4	10					10
Разом за розділом 3	38	2	18			18	46	2	2			42
Підготовка до екзаменаційної роботи	10					10	10					10
Разом за курс	150	12	48			90	150	4	14			132

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Географія туризму як наукова дисципліна	2
2	Понятійно-термінологічний апарат географії туризму. Основні поняття,	2

	терміни та категорії науки. Туризм як головне поняття географії туризму	
3	Сучасні концепції і теорії географії туризму. Методологія та методика геотуристських досліджень	2
4	Індустрія туризму. Туристичні ринки. Туристсько-рекреаційна інфраструктура	2
5	Туристсько-рекреаційний потенціал України. Природні і природно-антропогенні туристсько-рекреаційні ресурси України	6
6	Антропогенні туристсько-рекреаційні ресурси України	6
7	Географія спеціальних видів туризму України	6
8	Сучасний стан туристсько-рекреаційної галузі в Україні. Географія туристських потоків, доходів та витрат України	4
9	Територіальна організація туристсько-рекреаційної галузі в Україні	4
10	Характеристика Причорноморського туристсько-рекреаційного району	2
11	Характеристика Карпатсько-Подільського туристсько-рекреаційного району	2
12	Характеристика Полісько-Столичного туристсько-рекреаційного району	2
13	Характеристика Придніпровсько-Донецького туристсько-рекреаційного району	2
14	Характеристика Харківського туристсько-рекреаційного району	2
15	Туристичне і рекреаційне краєзнавство України. Характеристика туристсько-рекреаційної діяльності регіону України (на вибір студента)	4
	Разом за курс	48

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
РОЗДІЛ 1		
Теоретико-методологічні основи географії туризму		
1	<i>Опанувати тему: «Місце і роль дисципліни в програмі підготовки фахівців з рекреації і туризму. Завдання географії туризму». Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	1
2	<i>Опанувати тему: «Вивчення туризму в соціології, психології, економіці, правознавстві та інших науках. Тематика досліджень туризму зазначеними науками». Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	0,5
3	<i>Опанувати тему: «Міждисциплінарність курсу. Зв'язки географії туризму з іншими науками – географічними і негеографічними». Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття. Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	0,5
4	<i>Опанувати тему: «Зміст понять «термін», «поняття», «категорія», «понятійно-термінологічна система», «понятійно-термінологічний апарат». Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	1
5	<i>Опанувати тему: «Особливості формування понятійно-термінологічного апарату географії туризму. Загальнонаукові терміни і поняття, які використовуються в географії туризму. Поняття і терміни інших наук, які застосовуються в географії туризму. Понятійно-термінологічні системи «Географія» та «Географія туризму». Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	2

6	<i>Опанувати тему: «Зміст поняття «потреба». Класифікація потреб. Місце туристсько-рекреаційних потреб у структурі потреб людини». Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття. Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	1
7	<i>Опанувати тему: «Зміст поняття «послуга». Класифікація послуг. Місце туристсько-рекреаційних послуг у структурі послуг». Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	2
8	<i>Опанувати тему: «Якість туристичного продукту та його конкурентоспроможність». Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	2
9	<i>Опанувати тему: «Методи геотуристських досліджень». Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття. Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	2
10	<i>Опанувати тему: «Основні методичні принципи географії туризму». Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	1
11	<i>Опанувати тему: «Географічні рівні геотуристських досліджень». Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	1
12	<i>Опанувати тему: «Теорії і концепції географії туризму». Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття. Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	5
13	<i>Опанувати тему: «Туристичні моделі та їх класи». Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	1
14	<i>Опанувати тему: «Стисла характеристика видів туристсько-рекреаційної діяльності за метою поїздки – рекреаційного (у т.ч. курортно-лікувального і курортно-розважального), оздоровчо-лікувального (у т.ч. медичного), пізнавального (екскурсійного), професійно-ділового (у т.ч. бізнес-подорожей, конгресно-виставкового, інсентів-туризму (заохочувального), корпоративного), наукового, спортивного, шоп-туризму, пригодницького (екзотичного), релігійного або сакрального (світського та паломницького), ностальгійного (сентиментального), екотуризму, сільського, аграрного, зеленого, навчально-освітнього, промислового (індустріального), військового тощо»</i>	2
15	<i>Опанувати тему: «Проблеми освоєння та користування туристсько-рекреаційними ресурсами. Реєстр туристсько-рекреаційних ресурсів. Кадастр туристсько-рекреаційних ресурсів. Паспортизація туристсько-рекреаційних ресурсів»</i>	2
16	<i>Опанувати тему: «Туристсько-рекреаційне природокористування. Позитивний і негативний вплив туристсько-рекреаційного природокористування на природні комплекси. Механічний, тепловий і біохімічний вплив туристсько-рекреаційної діяльності на природні комплекси»</i>	1
17	<i>Опанувати тему: «Поняття раціонального туристсько-рекреаційного природокористування та його завдання. Поняття припустимого, неприпустимого та критичного туристсько-рекреаційного навантаження на природні комплекси. Деградація і дигресія туристсько-рекреаційних ресурсів. Норма туристсько-рекреаційного навантаження. Фактори, що необхідно враховувати при розрахунку туристсько-рекреаційного навантаження. Міри регулювання туристсько-рекреаційного навантаження на природні комплекси»</i>	1

18	<i>Опанувати тему: «Визначення максимальної, оптимальної та прогнозованої туристсько-рекреаційної ємності природних комплексів. Випереджувальні заходи погіршення екологічної ситуації в туристсько-рекреаційному районі. Економічна й екологічна кризи як один з найбільш реалістичних та ефективних способів регуляції навантаження на туристсько-рекреаційні об'єкти»</i>	1
19	<i>Опанувати тему: «Проект Green-Key»</i>	1
20	<i>Опанувати тему: «Культурна спадщина як ресурс туризму, її матеріальні і нематеріальні складові. Фактори, що визначають туристський інтерес до культурно-історичних цінностей»</i>	1
21	<i>Опанувати тему: «Культурний ландшафт території»</i>	1
22	<i>Опанувати тему: «Індустрія туризму. Туристичні ринки. Туристсько-рекреаційна інфраструктура». Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття. Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	4
23	<i>Підготуватися до контрольної роботи 1</i>	8
	Разом за розділом 1	42
РОЗДІЛ 2		
Туристсько-рекреаційні ресурси та види туризму України. Сучасний стан туристсько-рекреаційної галузі в Україні		
24	<i>Опанувати тему: «Туристсько-рекреаційний потенціал України. Природні туристсько-рекреаційні ресурси України». Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття. Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	2
25	<i>Опанувати тему: «Природно-антропогенні туристсько-рекреаційні ресурси України». Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття. Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	2
26	<i>Опанувати тему: «Антропогенні туристсько-рекреаційні ресурси України». Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття. Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	2
27	<i>Опанувати тему: «Географія рекреаційних видів туризму України». Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття. Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	1
28	<i>Опанувати тему: «Географія активних видів туризму України». Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття. Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	1
29	<i>Опанувати тему: «Географія культурно-пізнавального та подієвого туризму України». Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття. Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	1
30	<i>Опанувати тему: «Географія ділового туризму України». Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття. Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	1
31	<i>Опанувати тему: «Географія міського, сільського та екологічного туризму України». Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття. Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	1

32	<i>Опанувати тему: «Географія релігійного туризму та паломництва України». Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття. Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	1
33	<i>Опанувати тему: «Історія розвитку туризму в Україні». Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття. Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	2
34	<i>Опанувати тему: «Проблеми і перспективи розвитку туристсько-рекреаційної галузі в Україні. Інновації в туризмі». Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	2
35	<i>Опанувати тему: «Туристсько-рекреаційний потік та його географічна характеристика. Основні географічні закономірності функціонування туристсько-рекреаційних потоків. Регіони і центри, що генерують, та регіони і центри, що приймають туристсько-рекреаційний потік. Класифікація туристсько-рекреаційних потоків за різними ознаками». Підготуватися до усного опитування на практичному занятті. Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття</i>	4
Разом за розділом 2		20
РОЗДІЛ 3		
Територіальна організація туристсько-рекреаційної галузі в Україні. Туристсько-рекреаційні райони України		
36	<i>Опанувати тему: «Територіальна організація туристсько-рекреаційної галузі в Україні». Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття. Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	2
37	<i>Опанувати тему: «Туристсько-рекреаційне районоутворення і районування». Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття. Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	2
38	<i>Опанувати тему: «Туристсько-рекреаційне районування України. Характеристика Причорноморського, Карпатсько-Подільського, Полісько-Столичного, Придніпровсько-Донецького, Харківського туристсько-рекреаційних районів України». Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття. Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	10
39	<i>Опанувати тему: «Туристичне і рекреаційне краєзнавство України. Характеристика туристсько-рекреаційної діяльності регіону України (на вибір студента)». Виконати відповідні практичні завдання, що надаються в методичній розробці до практичного заняття. Підготуватися до усного опитування на практичному занятті</i>	4
Разом за розділом 3		18
40	<i>Підготуватися до екзаменаційної роботи</i>	10
Разом за курс		90

6. Індивідуальні завдання

7. Методи контролю

1. Тестування на початку практичних занять.

- Перевірка виконання практичних робіт (письмові відповіді на питання, складання картосхем, графіків, діаграм, таблиць, схем, математичний аналіз статистичних даних тощо).
- Усне опитування на практичних заняттях.
- Написання контрольної роботи.
- Наприкінці курсу – екзамен.

8. Схема нарахування балів 2-й семестр

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання																	Ра- зом	Ек- за- мен	Су- ма	
Розділ 1										Розділ 2				Розділ 3						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	КР	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17			
ПР 1	ПР 2	ПР 3						ПР 4		ПР 5-10	ПР 11-13	ПР 14-15		ПР 16-17		ПР 18-22	ПР 23-24			
2	3	2						2,5	10	10	5	4,5		4		12,5	4,5	60	40	100

T1, T2 ... T17 – теми розділів

ПР – практична робота

КР – контрольна робота, передбачена навчальним планом

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90-100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

9. Рекомендована література

Основна література:

- Арїон О. В. Географія туризму : навч.-метод. посібник / О. В. Арїон, С. І. Уліганець. – К. : Альтерпрес, 2013. – 266 с.
- Атлас «Знайомтесь. Україна» / Н. О. Крижова, Л. М. Веклич. – К. : ДНВП «Картографія», 2009. – 144 с.
- Бейдик О. О. Рекреаційні ресурси України : навч. посібник / О. О. Бейдик. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : Альтерпрес, 2011. – 462 с.
- Географічні аспекти розвитку туризму (на прикладі України та Польщі) : монографія / [В. Г. Явкін та ін.]. – Чернівці : Чернівецький національний університет, 2010. – 344 с.
- Закон України «Про туризм» від 15. 09. 1995 р. № 324/95-ВР : станом на 11. 02. 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/324/95-vr>
- Кляп М. П. Сучасні різновиди туризму : навч. посібник / М. П. Кляп, Ф. Ф. Шандор. – К. : Знання, 2011. – 334 с.
- Кузик С. П. Географія туризму : навч. посібник / С. П. Кузик. – К. : Знання, 2011. – 271 с.

8. Курортні ресурси України / За ред. М. В. Лободи. – К. : ЗАТ «Укрпрофоздоровниця», «Тамед», 1999. – 314 с.
9. Любіцева О. О. Паломництво та релігійний туризм : навч. посібник / О. О. Любіцева. – К. : Альтерпрес, 2011. – 416 с.
10. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) : навч. посібник / О. О. Любіцева. – 3-тє вид., переробл. та доповн. – К. : Альтерпрес, 2006. – 436 с.
11. Любіцева О. О. Туристичні ресурси України : навч. посібник / О. О. Любіцева, В. Є. Панкова, Є. В. Стафійчук. – К. : Альтерпрес, 2007. – 369 с.
12. Масляк П. О. Рекреаційна географія : навч. посібник / П. О. Масляк. – К. : Знання, 2008. – 343 с.
13. Основи розвитку курортно-рекреаційного потенціалу на Україні. – К. : Будівельник, 1999. – 235 с.
14. Панкова Є. В. Туристичне краєзнавство : навч. посібник / Є. В. Панкова; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – К. : Альтерпрес, 2003. – 351 с.
15. Петранівський В. Л. Туристичне краєзнавство : навч. посібник / В. Л. Петранівський, М. Й. Рутинський; за ред. проф. Ф. Д. Заставного. – К. : Знання, 2006. – 575 с.
16. Рутинський М. Й. Географія туризму України : навч.-метод. посібник / М. Й. Рутинський. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 160 с.
17. Смаль І. В. Основи географії рекреації і туризму : навч. посібник / І. В. Смаль. – Ніжин : Вид-во НДПУ ім. М. Гоголя, 2004. – 264 с.
18. Стафійчук В. І. Рекреалогія : навч. посібник / В. І. Стафійчук. – К. : Альтерпрес, 2006. – 264 с.
19. Холловой Дж. К. Туристический бизнес / Дж. К. Холловой, Н. Тейлор; переклад з англ. – К. : Знання, 2007. – 798 с.

Допоміжна література

1. Александрова А. Ю. География туризма : учебник / [А. Ю. Александрова и др.]. – М. : КНОРУС, 2008. – 592 с.
2. Бабарицька В. К. Менеджмент туризму. Туроперейтинг. Понятійно-термінологічні основи. Сервісне забезпечення турпродукту : навч. посібник / В. К. Бабарицька, О. Ю. Малиновська. – К. : Альтерпрес, 2004. – 286 с.
3. Бабкин А. В. Специальные виды туризма / А. В. Бабкин. – Ростов-на-Дону : Феникс, 2008. – 252 с.
4. Бейдик О. О. Українсько-російський словник термінів і понять з географії туризму і рекреаційної географії / О. О. Бейдик. – К. : РВУ «Київський університет», 1997. – 300 с.
5. Биржаков М. Б. Введение в туризм : учебник / М. Б. Биржаков – 9-е изд., перераб. и доп. – СПб : Герда, – 2007. – 576 с.
6. Биржаков М. Б. Индустрия туризма: Перевозки : учеб. пособие / М. Б. Биржаков, В. И. Никифоров. – СПб. : Издательский дом Герда, 2007. – 528 с.
7. Бовсуновська Г. Я. Географія туризму : навч. посібник / Г. Я. Бовсуновська. – Донецьк : ДІТБ, 2002. – 411 с.
8. Власова И. Б. Основы туристской деятельности / И. Б. Власова, И. В. Зорин, Е. Н. Ильина. – М. : Российский международный институт туризма, 1992. – 145 с.
9. География туризма / [А. А. Санинская, А. С. Кусков, О. Н. Козырева и др.]. – М. : Альфа-М, Инфра-М, 2008. – 432 с.
10. Герасименко В. Г. Основы туристского бизнеса : учеб. пособие / В. Г. Герасименко. – Одесса : Черноморье, 1997. – 160 с.
11. Гуляев В. Г. Организация туристской деятельности : учеб. пособие / В. Г. Гуляев. – М. : Нолидж, 1996. – 264 с.
12. Ільїна О. В. Туризм. Рекреаційна географія : поняття і терміни / О. В. Ільїна. – Луцьк : Терен, 2004. – 104 с.

13. Квартальнов В. А. Туризм / В. А. Квартальнов.– 2-е изд., перераб. – М. : Финансы и статистика, 2006. – 336 с.
14. Квартальнов В. А. Теория и практика туризма / В. А. Квартальнов. – М. : Финансы и статистика, 2003. – 672 с.
15. Конспект лекцій навчальної дисципліни «Географія туризму» для студ. спеціальності 6.140103 «Туризм» / Укл. : М. М. Покоłodна, І. Л. Полчанінова. – Харків : ХНАМГ, 2012. – 135 с.
16. Крачило Н. П. География туризма / Н. П. Крачило. – К. : Вища шк., 1987.
17. Крачило М. П. Краєзнавство і туризм : навч. посібник для вузів / М. П. Крачило; ред.: О. Ф. Трегуб. – К. : Вища школа, 1994. – 191 с.
18. Кусков А. С. География туризма : учеб. пособие / А. С. Кусков, Е. И. Арсеньева. – М. : Флинта, 2006. – 30 с.
19. Кусков А. С. Туристское ресурсоведение / А. С. Кусков. – М. : Академия, 2008. – 208 с.
20. Любіцева О. О. Туризмознавство: вступ до фаху : підручник / О. О. Любіцева, В. К. Бабарицька; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2008. – 335 с.
21. Макаренко С. Н. География туризма : учеб. пособие / С. Н. Макаренко, А. Э. Саак. – Таганрог : Изд-во ТРТУ, 2004. – 114 с.
22. Мальська М. П. Туристичний бізнес: теорія та практика : навч. посібник / М. П. Мальська, В. В. Худо. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 424 с.
23. Мацола В. І. Рекреаційно-туристичний комплекс України / В. І. Мацола. – Л. : Світ, 2001. – 176 с.
24. Проблеми географії та менеджменту туризму : монографія / [В. Г. Явкін, В. П. Руденко, О. Д. Король та ін.]. – Чернівці : Рута, 2006. – 2006 с.
25. Романов А. А. География туризма / А. А. Романов, Р. Г. Саакянц. – 2-е изд. – М. : Советский спорт, 2003. – 464 с.
26. Самойленко А. А. География туризма : учеб. пособие / А. А. Самойленко. – Ростов-на-Дону : Фенікс, 2006.– 368 с.
27. Сенін В. С. Введение в туризм : учеб. пособие / В. С. Сенін. – М. : Профиздат, 2002. – 268 с.
28. Туристичний імідж регіону : монографія / [А. М. Байназаров, О. В. Бойко, О. С. Вишневська та ін.]. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. – 311 с.
29. Федорченко В. К. Туристський словник-довідник : навч. посібник / В. К. Федорченко, І. М. Мініч. – К. : Дніпро, 2000. – 160 с.
30. Филиппова И. Г. География туризма / И. Г. Филиппова, В. Л. Погодина, Е. А. Лукьянов. – СПб. : Изд. Дом «Бизнес-пресса», 2007. – 264 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Все о туризме [Електронний ресурс] // Туристическая библиотека. – Режим доступу : <http://tourlib.net/>
2. Департамент туризму та курортів Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua/Documents/MoreDetails?lang=uk-UA&id=2c48859c-3471-4508-8d0d-60df67c47e84&title=ProUpravlinniaTurizmuTaKurortiv>
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Офіційний сайт ЮНЕСКО. Список об'єктів всесвітньої спадщини [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://whc.unesco.org/pg.cfm?cid=31>
5. Туризм [Електронний ресурс] // Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua/Tags/DocumentsByTag?lang=uk-UA&id=4268f55c-fec7-4d63-b4d3-1a0311a7297b&tag=Turizm>